

Annie Kerpel's Voorgeslacht

Deel I:

Stamreeks KERPEL (~1540 tot ~1940)

Reimerswaal, Tholen, Zierikzee, Delfshaven, Rotterdam

3^e (aangevulde) editie

J.B. (Hans) Opschoor

Den Haag, augustus 2008

[*\(opschoor@zonnet.nl\)*](mailto:opschoor@zonnet.nl)

Illustratie kافت: gevelsteen uit Sommelsdijk (Kerkstraat 9) , 17^e eeuw (foto: J.B. Opschoor).

Inhoudsopgave:

I	Inleiding en Samenvatting	5
II	De Reimerswaalse Periode	9
	Reimerswaal	9
	Kerpels in Reimerswaal	12
III	De Tholense Periode	15
	Tholen	15
	De Kerpels in Tholen	18
	Verdere Kerpelse lotgevallen en wederwaardigheden	24
	Samenvatting 1: de Tholense Kerpels in Anna Kerpel's voorgeslacht	26
	Samenvatting 2: de andere Kerpel-takken	26
IV	De Zierikzeese Periode	29
	Zierikzee	29
	De Kerpels in Zierikzee	31
	Zijlijn 1: De Rontfreijns	34
V	Kerpels in Delfshaven/Rotterdam	35
	Delfshaven	35
	Pieter Kerpel (1761 - 1833) in Delfshaven	37
	Zijlijn 2: De Van den Heuvels	38
	Jan van den Heuvel Kerpel (1810 - 1865)	38
	Zijlijn 3: De Watermannen	39
	Het gezin Kerpel-de Knecht	40
	Zijlijn 4: Voorouders De Knecht	43
	Jan Kerpel (1881-1929), Marie Sonneveld (1884 - 1923)	44
	Epiloog	47
Bijlage:	De Delfshavense tak in de Genealogie van Cornelis Jansz Cerpel	49

I Inleiding en Samenvatting

Voor U ligt de tweede editie van een verslag van een onderzoek naar de voorouders van mijn moeder, Anna Kerpel (en dus ook van haar broer Johan en zussen Marie, Jo, Hen, Nel en Lies en hun kinderen). Het gaat om een onderzoek naar voorouders die de naam “Kerpel” droegen. Een eerdere versie werd uitgebracht in 2003, maar nader onderzoek – deels uitgevoerd samen met een collega-genealoog, de heer D.J. Mulder, heeft enerzijds geleid tot een herziening van het beeld van de oudste generaties Kerpel, en bovendien een aantal nieuwe feiten naar voren gebracht. Redenen genoeg om met een tweede editie te komen die in plaats moet komen van de vorige.

Het onderzoek naar de voorouders van Anna en haar zusters *langs de Kerpel-lijn* is min of meer klaar. Genealogisch onderzoek voert in principe terug langs alle mogelijke lijnen van voorvaders en van voormoeders. Dus dit onderzoek dekt lang niet al hun voorouders. Wel geef ik waar dat kan een klein doorkijkje naar aangetrouwde takken. Maar ook wat de Kerpel-lijn betreft, is het onderzoek op zijn best *min of meer* klaar: er zijn altijd verbeteringen mogelijk en toevoegingen zijn evenmin uit te sluiten. Wie weet welke gegevens er nog uit op dit moment onbekende bronnen tevoorschijn zullen komen. Ik sta dan ook graag open voor zulke aanvullingen of suggesties daartoe.

In deze Inleiding beschrijf ik kort de zoektocht naar Kerpels en het uiteindelijke resultaat ervan. In wat daarna volgt, reconstrueer ik de ontwikkeling van de tak waarlangs mijn moeder tenslotte werd geboren (tot en met die generatie) en zet ik die ontwikkeling in het perspectief van streekgeschiedenissen en wat dies meer zij. Ook is de genealogie gelardeerd met een aantal verhalen die verdere kleur geven aan het geheel.

Gegevens uit familiepapieren van mijn oom Johan Kerpel die ik rond 1970 mocht inzien, voerden me terug tot aan een *Pieter Kerpel*, geboren in 1761 (geboorteplaats onbekend) die aan het begin van de 19e eeuw visser was in Delfshaven, getrouwd met Geertje van den Heuvel. Diens kleinzoon Johannes Kerpel uit Delfshaven hield een boekje bij waarin hij merkwaardigheden en gedenkdagen optekende. In die laatste categorie vielen de doop- trouw en overlijdensdata van zijn familie, waaronder een aantal Kerpels, Van Ommerens, Schuurings en Sonnevelds – allemaal namen die we zullen tegenkomen – en waarvan de oudste de in 1810 geboren Jan van den Heuvel Kerpel was. In de overlijdensaangifte van Pieter die in Delfshaven werd gedaan blijkt het Gemeente Archief te Rotterdam, heb ik later de naam van zijn vader (Johannes Kerpel) en de voornaam van zijn moeder (Martina) gevonden. Maar nergens in Zuid-Holland vond ik eerdere Kerpels – wel tal van andere Kerpels. Ter onderscheid van die anderen spreek ik over die waaruit mijn moeder tenslotte voortkwam als over de “Delfshavense Kerpels”. Om hun herkomst op te sporen ben ik in arren moede toen maar eens naar Brabantse en Zeeuwse archieven gegaan. Uiteindelijk vond ik in 2000 in het Streekarchief te Zierikzee Pieters doop en daarbij ook de achternaam van zijn moeder: *Rontfreiijn*. Ook ontdekte ik daar dat de Kerpels oorspronkelijk helemaal geen Hollanders waren, maar Zeeuwse wortels moeten hebben gehad.¹

---

¹ Van de Kerpels met telefoonaansluiting in juli 2007 bevindt zich bijna 95% buiten Zeeland. De enkeling die in Zeeland woont, is daarheen geremigreerd (of een afstammeling van een geremigreerde).

Inmiddels had ik heel wat vroege Kerpels gevonden uit Tholen, via een toen heel nieuw medium: het ISIS-bestand (Zeeuws Archief) op het Internet. Daar kwamen er nog meer bij toen ik in 2003 te St. Maartensdijk in het Streekarchief de Doop-, Trouw- en Begraafboeken bekeek – de bronnen waarvan je het in eerste instantie moet hebben in de periode van voor de Burgerlijke Stand, dus pakweg voor 1800. Ook bleken er heel wat te zijn gaan wonen in oorden als Willemstad en elders in West Brabant. Dat leverde al met al wel een rijke oogst op aan Kerpels, maar helaas niet een keiharde directe lijn die Pieter's vader Johannes aan die allen verbond.

In 2006 bleek mij dat mijn collega D.J. Mulder ook op het Kerpel-spoor zat. We hebben de krachten (en gegevens) gebundeld, en in een intensieve dialoog een aantal knopen ontrafeld (en soms een enkele doorgehakt). Zo is het beeld ontstaan, dat onze Johannes in Zierikzee als vader Marinus Janse Kerpel zal hebben gehad, zoon van J(oh)an(nes) Jobse Kerpel die in Tholen werd gedoopt in 1658 en in 1681 in Zierikzee trouwde. En in het archief van Tholen (te St Maartensdijk) ontdekte ik als klap op de vuurpijl ook de oorsprong van die Thoolse Kerpels: Reijmerswaal. De bewaard gebleven archieven van die stad zijn gebrekkig. Ik kom via bronnen betreffende Reijmerswaal terug tot het midden van de 16e eeuw. De kans dat er nog verder terug gegaan kan worden, is vrijwel nul.

In tabel 1 hieronder vat ik de stamreeks die uitloopt op Annie Kerpel samen.

Tabel 1: Overzicht Voorouders Annie Kerpel, ~ 1540 - ~ 1940

Generatie	Namen	Periode en Plaats
1	Jan (de Kerper/Cerpel?)	Ca 1540, Reimerswaal
2	Cornelis Jansz Cerpel/Kerper/de Kerper	Ca 1570, Reimerswaal
3	Job (Cerpel/Cerper/Kerpel?)	Blijkens patronymen; actief ca 1600
4	Huijbrecht Jobse Karper/Kerper/Cerpel tr 1 ^e Janneke Adriaens	Geb ca 1590 Reimerswaal, schepen daar in 1628. Deze Kerpels trekken naar Tholen
5	Job Huijbrechtse Cerpel tr Maijke Dingemans	Tholen, getrouwd 1649
6	Jan Jobse Kerpel tr Jobje Abrams	Jan Jobse is in 1658 in Tholen gedoopt. Het huwelijk vindt plaats in Zierikzee in 1681
7	Marinus Janse Kerpel tr Janneke Jobs	Het huwelijk vond plaats in Zierikze, 1721.
8	Johannes Kerpel tr Martina Rontfreijn	Het huwelijk vond plaats in Zierikzee in 1751.
9	Pieter Kerpel en (2 ^e) Geertje van den Heuvel	1761 (Zierikzee) - 1833 (Delfshaven)
10	Jan van den Heuvel Kerpel en Janna Waterman	1810 – 1865, Delfshaven
11	Johannes Kerpel en Maria de Knegt	1847 – 1927 Delfshaven/Rotterdam
12	Jan Kerpel en Marie Sonneveld	1881 (Delfshaven) – 1929 (Rotterdam)
13	Marie, Jo, Hen, Johan, Nel, Annie en Lies Kerpel	1908 – 1940 (en later), Rotterdam (en omgeving)

Noot: als vader/zoon relaties zeker zijn, dan worden de gegevens van de betrokken generaties direct onder elkaar vermeld; is er sprake van onzekerheid, dan is tussen de generaties een regel opengelaten.

In een artikel in “Van Zeeuwse Stam” geven D.J. Mulder en ik weer wat over die Kerpels en hun nageslacht tot aan ongeveer 1811 bekend was.² Dat omvat al met al ruwweg 9 generaties Kerpels. Naast de tak die uitmondt bij Annie en haar zusters (en broer) via de al genoemde Pieter zijn er en paar andere takken. In het verslag

² Opschoor J.B. en D.J. Mulder, Het Zeeuwse Geslacht Kerpel, van ca 1550 tot 1811. Van Zeeuwse Stam nr. 148, sept 2008 blz. 131 - 158.

hieronder geef ik beknopt aan welke dat zijn. Het al genoemde artikel van Mulder en mijzelf geeft daar gedetailleerde informatie over. Op den duur zal ik via het internet die andere takken beschrijven, in elk geval tot ca 1938. In de appendix bij dit verhaal worden de genealogische details van de Delfshavense tak van de Kerpels en hun bekende voorouders compleet met genealogische details opgesomd.

Nu we weten waar de Kerpels vandaan komen, is de volgende prangende vraag: waar komt die *naam* Kerpel vandaan? De oudste bekende Kerpels in Zeeland werden wel als “de Kerper” aangeduid. Dat wijst erop dat ze misschien om de een of andere reden de bijnaam “de karper” (de riviervis) voerden. In het Oostvlaams worden karpers als kerpels aangeduid. Het is ook aardig om te weten dat er in de 17^e eeuw in 's-Gravenpolder op Zuid Beverland ooit een herberg “De Drie Kerpels” (karpers) bestond (zie fig. 1, met dank aan neef Gerard Kerpel).

Fig. 1: De herberg De Drije Kerpels te 's-Gravenpolder.

Op zich heeft deze herberg voorzover bekend overigens geen relatie met de Kerpels die hier worden beschreven. De naam van de herberg duidt wel op een mogelijke herkomst van de naam van onze Kerpels: de zoetwatervis *karper*.

Met het bovenstaande wordt een aantal alternatieve opties voor wat betreft de herkomst van de Kerpels afgesneden of ontkracht.

Allereerst: de gedachte dat zij mogelijkwijs een tak zouden zijn van een geslacht Korpel (of Corpel, of Corper) dat in de 18^e eeuw en later bestond in de Hoekse

Waard, en in Den Briel. Dat zijn echter geen verwanten. Ze stammen af van een Claes Corpel die rond 1650 in Waspik woonde, de zoon van een Jehan Corpel (~1495 – na 1567) die rond 1525 vanuit Bretagne naar Noord-Frankrijk trok (als protestant)³. Vanuit Waspik hebben ze zich tot op de Zuid Hollandse eilanden verspreid en kwamen ze ook dicht bij Kerpel-terrein! Er zou zelfs vroeger in ‘s-Gravendeel een hele wijk naar hen genoemd zijn: de zogenaamde Korpershoek. Het idee dat de (Nederlandse) Kerpels misschien wel een (Hugenootse) afstamming hadden, leefde nog in 2003 onder mijn generatiegenoten die een Kerpel-moeder hadden, en gaat misschien op kennis omtrent die Corpels terug. Hoe leuk dit ook zou zijn geweest, ik heb er geen draad van bewijs voor gevonden. Dat kan ook moeilijk, zo weten we nu: de onderdrukking van de Vlaamse protestanten ving aan met de komst naar die contreien van Alva in 1567 en ik vind al een voorvader in Zeeland in ca 1540! De eigenlijke Hugonoten (Franse Calvinisten die naar de Noordelijke Nederlanden kwamen) arriveerden trouwens nog weer een eeuw later.

Dan is er – tot in het heden - een groep (Van) Kerpels die afstamt van een Johannes Jacobus (Van) Kerpel die leefde rond 1800. Voor diegenen onder de Kerpels die graag nog wat meer heroiek in de genealogie zouden willen, is hij een interessante figuur: hij sneuvelde in de Slag bij Waterloo, op 16 juni 1816, tegen Napoleon. Ik denk, dat hij en zijn nazaten niet verwant zijn aan onze Kerpels – ik heb geen bewijs of plausibele aansluitingsmogelijkheid naar “onze” Kerpels toe gevonden. Uit aktes in Leiden van zijn twee zoons blijkt, dat hun vader in de militaire administratie als “Van Corpel” was geregistreerd. Zijn kinderen veranderden dit in hun trouwaktes in “Kerpel” resp. “Van Kerpel”. De laatstgenoemde tak leverde nog bijna een eeuw later nazaten op die via procedures hun best deden “van” in hun naam te behouden (ook al tekenden zij gewoon als “J.J. Kerpel”). Van die tak leven nog steeds nazaten in en rond Den Haag. Naam en patroniem van de voorvader van deze groep zouden op zich passen in de Kerpel-genealogie (wat van de namen van de afstammelingen in geen geval kan worden gezegd), maar er is geen enkel bewijs van aansluiting gevonden; en ook het tussenvoegsel “van” is iets dat uniek is voor (een deel van) die groep. Ook deze groep (c.q. de voorvader ervan) lijkt dus een ander geslacht te zijn. Jammer: voorzover bekend heeft dus geen van “ons” het tegen Napoleon opgenomen, destijds.

Er zijn nog andere opties die met het bovenstaande (de Reimerswaals/Tholense herkomst) naar zich laat aanzien onverenigbaar zijn. Als je via het Internet op zoek gaat naar genealogische gegevens in verband met de naam Kerpel, dan kom je al gauw bij een geslacht “de (= van) Kerpel” uit Oost-Vlaanderen (het lijkt erop dat er ooit een plaatsje of buurtschapje Kerpel is geweest in die contreien). Afgezien van het feit dat onze Kerpels geen “van” in hun naam hebben of iets dat daarop lijkt, is er ook feitelijk geen aanleiding gevonden om onze Kerpels met die Belgische De Kerpels te verbinden.

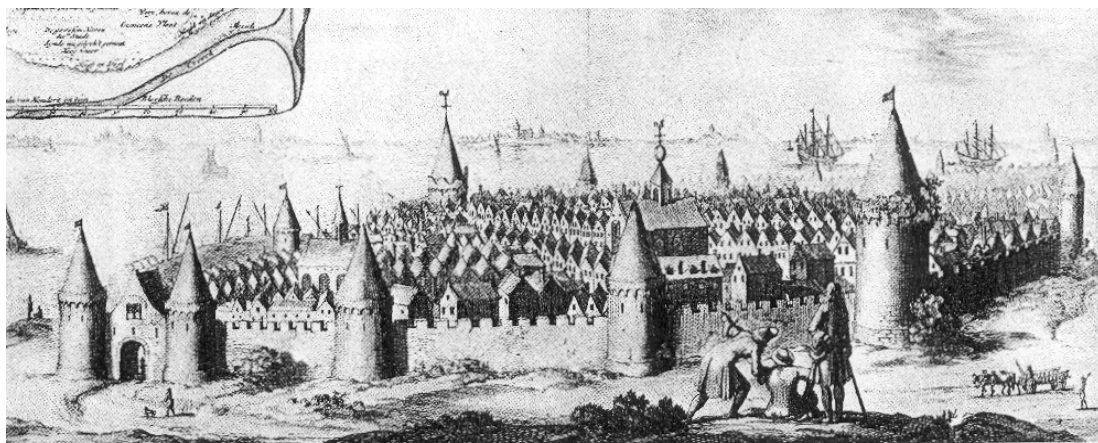
Ondanks dat we al die boeiende connecties *niet* hebben, de ware achtergrond van onze Kerpels is al boeiend genoeg zoals we hieronder zullen zien.

---

³ Het Meertens Instituut waaraan ik deze informatie dank, verwijst naar M. Van Galen en G. Van Galen-Brouwer, Koergaan-mensen Kelten Korpels. De Geschiedenis van een geslacht, Delft 1995; vgl Genealogie-CBG 3 (1997) nr 1, p. 14.

II De Reimerswaalse Periode

Reimerswaal (onbekende tekenaar)

Het zou mijn moeder en haar zus Lies Kerpel deugd hebben gedaan te weten dat hun voorouderlijke wieg in Reimerswaal gestaan heeft, op een steenworp afstand van Yerseke, waarmee die beide zussen en hun kinderen in de vorige eeuw zoveel banden hadden dank zij via de Gereformeerde Gemeenten te Yerseke en te Rotterdam tot stand gebrachte contacten in de jaren '30 van de 20^e eeuw. Jarenlang heb ik ook zelf in Yerseke vakanties doorgebracht en met mijn “oom” Kees Cornelisse gezworven over het Verdronken Land van Reimerswaal – per boot (om oesters te kweken of te vissen) en te voet (om wormen te steken voor de visvangst, of om oude stenen en botten op te graven uit het vroegere Reimerswaal) – zo ongeveer tot mijn zestiende jaar. Zo heb ik als kind met oude kloostermoppen en met stukken skelet in mijn handen gestaan, met mijn laarzen vastgezogen in de bodem, bij laag water, ver van de toenmalige vaste wal. Nooit heb ik toen gedacht dat ik zodoende voorouderlijke botten hun meer of minder verdiende rust benam! Het zij mij vergeven.

Reimerswaal

Van Reimerswaal is al sprake sinds 1214. Het zal toen een klein dorp geweest zijn, maar in 1375 krijgt het stadsrechten van hertog Albrecht van Beieren. In de volgende ruim 100 jaar stijgt de welvaart spectaculair, mede op basis van de zoutwinning en de meekrapcultuur, waarmee uit een plant een specifieke rode verfstof werd gewonnen. Verder was er ook veeteelt rond de stad. Er werd internationale handel bedreven; Reimerswaal was de derde stad in Zeeland (na Middelburg en Zierikzee) en de meekrap werd verhandeld naar rijke afnemers in Gent en Brugge. Reimerswaal zou een ommuurde stad zijn geweest met vele torens, een aantal kerken en kloosters, een ziekenhuis en een haven (zie afbeelding hierboven).

In 1450 is er een grote brand geweest; daarna lijkt het weer een tijdlang rustig. Maar niet voorgoed. Vanaf 1520 zet de achteruitgang in, tijdens een tweede grote brand. Dan volgen er verschillende overstromingen. Men doet tot op zekere hoogte zijn best het tij te keren (bijna letterlijk!) maar tenslotte volgt dan de ondergang. In 1631 verlaten de laatste bewoners hun panden; in 1634 wordt wat er nog rest aan zaken van waarde in een openbare verkoop van de hand gedaan. Nog lang kon men resten van de stad zien, maar tenslotte was alles onder de bodem van de Schelde verdwenen.

Wat is er precies gebeurd? De narigheid begon serieus met die tweede grote brand in 1520, die wel 300 houten huizen verzwolg. Tien jaar later kwam de eerste overstroming, de “quade Sint Felix”-vloed van 1530, overigens na een pestepidemie sinds kerst 1529. Er volgen nog meer overstromingen (1532, 1551, 1555, 1557, 1561, 1563). In de vloed van 1532 zwommen – zo werd opgetekend - de haringen rond het altaar in de kerk, en in 1551 kwam het water wel tot '12 voet hoog in de kerk'; de oudste bekende Kerpel zal die haringen vast en zeker hebben zien zwemmen. Op het laatst waren er geen dijken meer en moesten de stadsmuren het water buiten houden.

Men deed wel zijn best om de dijken te versterken als er weer eens een overstroming was, maar dat was duur en kennelijk werd de stad een combinatie van slecht onderhoud in voorgaande jaren, weer en ondergrond de stad noodlottig. Er was echter meer aan de hand. Er wordt beweerd dat bij een van die overstromingen een van de regionale heren (die van Lodijke, een aan Reimerswaal aanpalend heerlijkheid) gewoon nalieten tijdig maatregelen te treffen omdat op die manier de natuur ruimte voor een haven zou vrijmaken die anders slechts met veel moeite en investeringen zou kunnen worden aangelegd. Dat keerde zich echter tegen de kennelijk nogal nonchalante heren, en wel al in 1530. En niet alleen de heren waren makkelijk: de bevolking zou gewend geraakt zijn aan luxe en welvaart - *verwend* - en aldus een straf des Heeren over zich hebben uitgeroepen. Er wordt wel verondersteld dat de welvaart van Reimerswaal letterlijk zichzelf ondermijnde: die zoutwinning waarop de stad haar reputatie had gebouwd, het zogenaamde ‘darinc delven’ kwam neer op het verbranden van uit de zeebodem opgedolven veen en het winnen van zout uit de as. Daarvoor moest je de grond zodanig op- en omspitten, dat het water zijn kans kreeg – en dan ook greep (want water stroomt altijd naar waar het gaan kan). Het oogde al met al inderdaad voor de gelovige tijdgenoot als een straf op de zonde – Reimerswaal als een laatmiddeleeuwse Nederlandse variant op Ninevé. Annie Kerpel en haar generatiegenoten zouden dit hebben kunnen navoelen, gezien hun kerkelijke achtergrond (aan de rechterflank van de Reformatie: in de Gereformeerde Gemeente). Wie zich dit nog kan herinneren, weet van de indruk die, eeuwen later, de Watersnood van 1953 maakte op rechtzinnig Protestants Nederland. Ook daar werd de hand des Heeren achter gezien, die overigens – o wrang detail – nu juist met veel geweld de spijker van de Nederlandse zondigheid net naast de (Hollandse) kop raakte: de Zeeuwen van toen waren immers zowat de braafste en zeker de vroomste der Nederlanders!

Bij dat alles kwam ook nog, dat Reimerswaal in de Opstand de kant van de Spanjaarden koos (niet zo handig, maar dat is nakaarten – zie verder kader 1 over de “Opstand”). In 1572 plunderden de geuzen Reimerswaal. In 1573 legt het Habsburgse gezag er een regiment Waalse soldaten neer. Later wordt de stad door de Geuzen ingenomen (en in brand gestoken uit angst dat ze de stad niet zouden kunnen houden).

De Spanjaarden plunderen de omstreken. De stad wordt gedwongen via steekpenningen dat soort onheil af te kopen. Bij die militair-politieke gebeurtenissen heeft een heel vroege Kerpel een rol gespeeld, zoals we hieronder zullen zien.

Kader 1: De “Opstand” en Zeeland

Wat ook de aard was van de krachten die leidden tot de opstand van de lage landen tegen het Habsburgse gezag, in 1571 en 1572 werd de Tiende Penning door Alva opgelegd aan de gewesten rond Rijn, Schelde en Maas. Dit was de druppel die een toch al volle emmer (met geschillen omtrent vrijheden en godsdiensttwisten als andere elementen) deed overlopen. Om strategische redenen had Alva zijn troepen moeten concentreren aan de Franse grens. De Watergeuzen – niet lang geleden door de Engelse koningin Elisabeth uit de havens rond het Kanaal gegooid, vielen Den Briel in (waar op dat moment geen Spaanse troepen aanwezig waren) en namen het in bezit, op 1 april 1572. Vijf dagen later werden ze door de burgers van Vlissingen die stad ingehaald. Vlissingen was een strategisch belangrijke stad aan de monding van de Schelde en Alva was er begonnen met de bouw van vestingwerken. De Vlissingse burgers werkten eerst het Waalse garnizoen de stad uit. Daarna trokken 800 zeegeuzen er binnen, uit Den Briel. Later in april liep ook Veere over naar de opstandelingen, nadat de vissers er het gezag hadden overgenomen. Heel Walcheren behalve Middelburg stond dus aan de kant van de opstandelingen. In Middelburg wilden de burgerij ook wel met die stroom mee maar de regenten daar stonden sterker en werden bovendien versterkt met extra Spaanse troepen. Goes en Tholen, en ook Reimerswaal bleven trouw aan het Spaanse gezag. Elders in Zeeland domineerden de Geuzen; zo werd ook Zierikzee door hen ingenomen.

In juli 1572 vergaderde in Dordrecht de alternatieve Staten van Holland en Oranje werd de hoogste gezagsdrager in de gewesten.

Middelburg werd belegerd door opstandige troepen; de stad was van belang vanwege de positie van Vlissingen en Veere. De stad doorstond het beleg gedurende 20 maanden. Zeeuwse oorlogsschepen weerhielden Spaanse schepen uit onder andere Bergen op Zoom ervan de stad te bevoorraden. De Spanjaarden hadden geprobeerd Reimerswaal in te nemen in 1573 om hun positie in Bergen op Zoom veilig te stellen. Er werd weer een bevoorradingsvloot samengesteld die onder leiding van admiraals De Glimes en Romero richting Middelburg voer. Op 29 januari 1574 liep die vloot aan tegen de geuzen onder leiding van Boisot en De Moor. De Spaanse vloot werd volledig verslagen. Daarna, op 8 februari 1574, viel Middelburg in handen van het nieuwe gezag. Behalve Goes en Tholen waren nu alle Zeeuwse steden Oranjegezind. De Zeeuwse Staten reorganiseerden zich waarbij de stemmen van de Abdij, Tholen, Goes en Reimerswaal vervielen aan de Orangistische steden Vlissingen en Veere.

In 1577 zal, als laatste Zeeuwse stad, ook Tholen het kamp van de koning verlaten en dat van de opstandelingen versterken.

Bron (o.a.) Israel, Jonathan I. (1995/1998). The Dutch Republic. Clarendon Press/Oxford.

De elite nam, met al die rampspoed, de benen. Men ging naar Zierikzee en naar Tholen. Wel verstandig, want ze waren politiek gezien fout geweest en de geuzen hielden wel van een feestje ten koste van hun tegenstanders! De armeren uit de bevolking bleven achter en leefden deels van de verkoop van bouwmaterialen uit de geruïneerde stad, en van de mosselvangst. Later, na de Pacificatie van Gent (in 1576) is er nog wel sprake geweest van een poging tot herstel van de stad. Een deel van de ballingen keerde terug, maar het werd niet echt meer wat.

In de 80-jarige oorlog is bij Reimerswaal een zeeslag geweest (1574, waardoor het ontzet van Middelburg door de Spanjaarden werd voorkomen) en later (1631) versloeg Hollaer er een veel grotere Spaanse vloot. Dat was kort voor het vertrek van de laatste bewoners, dus je kunt wel zeggen dat Reimerswaal nu niet bepaald als (of: met) een nachtkaars is uitgegaan.

Maar uit ging het! De restantbevolking vertrok in 1631/32, vooral naar Tholen, waar men nog heel lang in een zekere afzondering met en onder elkaar verbleef – een soort

Reimerswaalse enclave in het Tholen van die tijd. Men bracht er de mosselvangst. Onder die lieden waren verschillende Kerpels – ik vermoed dat ze als een soort van *clan* met elkaar naar Tholen zijn gegaan.

Fig. 2: Reimerswaal, ontleend aan: www.orisant.com, 2006.

Kerpels in Reimerswaal

De oudste Kerpel moet een zekere Jan geweest zijn, die rond 1530 zal hebben geleefd. Hij zal zich misschien al Kerper of Cerper genoemd hebben. We maken dat op uit het gegeven dat er in 1573 blijkens de stadsrekening over dat jaar een Cornelis Jansz de Kerper is, waarschijnlijk een broer van Claes (Clais) Cerpel, ook te Reimerswaal in 1567. Zijn vermoedelijke broer had dus een vader Jan. Die zal uiteindelijk de stamvader zijn geweest van al die Jannen en Johannesen Kerpel (of uit Kerpels geboren) tussen 1530 en nu.

Misschien heeft stamvader Jan als kind de brand meegemaakt van 1520, zeker heeft hij de St. Felixvloed de stad zien teisteren in 1530. Zijn vermoedelijke zoon Claes was schepen (een soort wethouder). We weten dat uit een lijst van burgemeesters en schepenen die bewaard is gebleven⁴. Er zouden er meer volgen, dus mogen we aannemen dat de Kerpels/Cerpels/Cerpers tot een zekere stand waren geraakt, in de periode dat de kommer en kwel losbarstte in en rond Reimerswaal. Of dat ook *wel*stand inhield, weten we niet.

We kennen een fraai verhaal dat met Cornelis Janssoen (de) Cerper te maken heeft. Het houdt verband met de politieke verwickelingen rond Reimerswaal in de tijd van de Opstand. Het verhaal speelt in 1573.

Middelburg wordt door de Geuzen belegerd. De Spanjaarden proberen de belegerde stad van voedsel te voorzien en legeren een regiment Walen in het Spaansvriendelijke Reimerswaal – dat toen aan het smalle einde van de Schelde lag, die bij Bergen op Zoom strandde. De Geuzen zijn ook actief rondom de stad, vanwege het strategische belang ervan, ook al gezien het feit dat het Spaanse gezag niet ver daarvandaan is gevestigd: in Bergen op Zoom. Later zullen de geuzen Reimerswaal belegeren en de stad innemen, om vervolgens de fik erin te steken. Roerigheid alom, dus.

---

⁴ “Reymerswale: Burgemeesters en Schepenen 1513 – 1631”. Bewerkt, getranscribeerd en geannoteerd door M.P. Neuteboom-Dieleman. Ned Geneal. Ver. Afd Zeeland/Prae1600Club.

Reimerswaal had last van beide kampen: ze wordt zowel door de Habsburgse hond als door de opstandige kat gebeten. In juni van 1572 plunderden de geuzen al flink in de stad, en raakten slaags met manschappen uit het garnizoen te Bergen van kapitein Gilles de Villain – zo ook diens zwager, een vaandrig. Enkele van die manschappen legden het loodje en de vaandrager was gevlucht, daarbij goederen achterlatend die later geclaimd werden natuurlijk: dat alles gaf Gilles de Villain de indruk dat de Reimerswalers op de hand van de geuzen waren en dat gaf hem weer aanleiding de stad te willen plunderen en in de fik te steken, zoals hij niet naliet wereldkundig te maken. Burgemeester Willem Jansz Oliphant van Reimerswaal en de zijnen zaten dus tussen twee vuren. Al sinds juni was hij bezig het gezag in Brussel en Mechelen zover te krijgen op De Villain in te praten en inderdaad schijnen er wel twee stukken te zijn geweest van de Raad van State die De Villain vertelden dat de Reimerswalers brave, koningsgezinde burgers waren. Maar dat hielp niet veel: De Villain had immers enkele appeltjes te schillen. Steeds moest Oliphant zelf of via gezanten weer op de gezagsdragers inpraten dan wel hen gunstig gestemd te doen krijgen via geschenken en andere vormen van omkoperij. Het was bar en boos. Men plunderde de kerk vanwege zijn lood en ijzer, het orgel moest in de grond worden opgeborgen om het uit handen van de geuzen te houden, en ga zo maar door. Reimerswaalse burgers worden nota bene op het ook koningsgezinde Tholen gevangen gehouden – terwijl ze daar waren om voedsel te kopen om een beleg te doorstaan. Oliphant vraagt clementie voor die burgers. Ondertussen haalt De Villain en zijn leger uit de stad zout en andere goederen weg en dreigde steeds weer de stad in de brand te steken. Dat alles loopt door tot in 1573. Begin januari reist Oliphant naar Scherpenisse om daar toestemming te krijgen om victualien de stad in te brengen. Hij reist naar Reimerswaal, waar hij "in peryckel vuyt gejaecht" is op 9 januari. Twee Reimerswalers varen hem per schip (hun vissersboot?) de stad uit, waarschijnlijk naar Bergen op Zoom: Crijn Klampe en ... *Cornelis de Kerper*. Je stelt je voor, dat ze 's nachts hun burgervader over de Schelde door de geuzenpatrouilles heenvoeren. Ze worden door de stad vergoed voor hun werk; in de stadsrekeningen komt die post terug (ten bedrage van 1 schelling, geclaimd en betaald op 12 januari), en wordt vermeld dat ze de burgemeester overvoeren "toen hij was van de Geuzen gejaecht". Postscript bij dit alles: de vaandrig van Villain wordt op 11 januari met een vat zout ter waarde van 3 gulden en 10 schellingen ten laste van de stad door de ontvanger te Bergen op Zoom omgekocht, "om beters wille".

In hetzelfde jaar 1573 wordt *Cornelis Jansz Kerper* vermeld in de stadsrekeningen, en wel als "een burger die niet tapt". Het ging om een inzameling van uitstaande accijnzen en kennelijk werden die in eerste instantie opgehaald bij hen die bier taptten. Dat waren er heel wat, maar men klopte ook aan bij een fors aantal burgers die niet taptten – waaronder onze Cornelis. Aan deze droeve plichtsvervulling houden we echter wel wat over ruim 400 jaar later, namelijk de naam van de vroegst bekende Kerpel: *Jan*.

De naam Kerpel komt nog een keer voor in de lijst van vroede Reimerswaalse vaders, al is dat wel twee generaties later: *Job Jobsen Karper/Kerper* was schepen in 1630/31 (dus vlak voordat de stad definitief wordt verlaten). Dat is om allerlei redenen interessant. Laten we maar eens beginnen met de voornaam Job. De Kerpels (en hun stadgenoten van rond 1600) zaten letterlijk op de puinhopen van wat ooit een welvarende gemeenschap was geweest. Een beetje zoals de Oudtestamentische Job op zijn mestvaalt, nadat hij werd beproefd en zijn bezit, have en kinderen hem waren

ontnomen. Het zal in het gelovige deel van Reimerswaal (dus bij vrijwel iedereen toen) een aardig beeld hebben opgeleverd voor hun eigen situatie. We zullen straks nog zien dat, als de Kerpels eenmaal in Tholen wonen, er heel wat Jobs zijn, en Jannen die Jobs als vader hebben. Het krioelt dan van de Job Jansens en Jan Jobsens. Overigens: het kan ook niet zo gegaan zijn. Er zijn heel wat aanwijzingen dat in elk geval later, toen de Kerpels weer hoog en droog in Tholen zaten, Job werd gezien als een afgekorte vorm van de naam Jacob of Jacobus.

We weten nu, dat Job Jobsen een Kerpel was. In de jaren vlak voor hem, waren er nog meer Jobszons schepen: Hubrecht Jopse (1628) en Cornelis Jopse (1627/8). Het zit erin dat Cornelis, Huijbrecht en Job Jobsen broers waren. Maar dan is er dus een “oer-Job”, Job NN, geweest. Voor diens vader komen in aanmerking Claes zowel als Cornelis Cerpel. Kijken we naar zijn nageslacht, dan verdwijnt de naam Claes helemaal uit beeld, terwijl er aan mannelijke nazaten met ook weer zons geen gebrek is, dus ergens onder die laatsten moeten we de naam van hun opa toch tegenkomen. Welnu, er is wel een Cornelis Jobs te vinden (die overigens geen bekende afstammelingen naliet), dus het lijkt erop dat Jobs vader NN in feite niet Claes maar Cornelis moet zijn geweest. Daar houd ik het op.

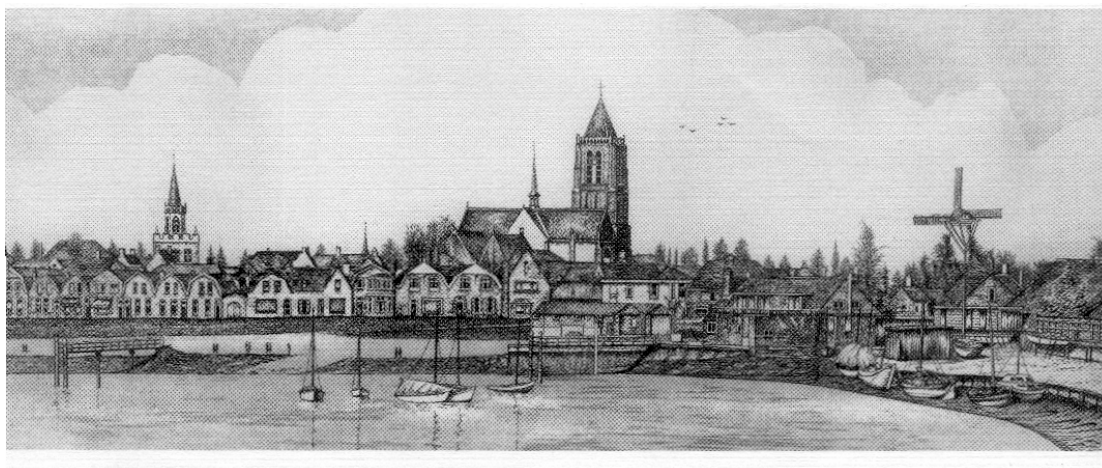
We krijgen dan de volgende reeks Reimerswaalse Kerpels (Tabel 2, met die in het voorgeslacht van Anna cursief gedrukt):

Tabel 2: De Oudste Generaties Kerpel, Reimerswaal

<i>Generaties</i>	<i>Namen/periode</i>
1	<i>Jan (Cerpel?) ca 1540;</i>
2	<i>Claes en Cornelis Jansz Cerpel? ca 1570;</i>
3	<i>Jop Cornelisz? (Karper/Kerper) ca 1600;</i>
4	<i>Cornelis, Hu(ij)brecht en Job Jopsen Karper/Kerper, ca 1630.</i>

Huybrecht blijkt de Jobszoon te zijn waarvan de Kerpels waarover het hier gaat afstammen. Daarom nog iets meer over deze naam. Als je kijkt naar de jaren waarin hij en zijn broers schepenen waren en als je mag aannemen dat dat in leeftijdsvolgorde verliep, dan zou Cornelis de oudste broer moeten zijn geweest, gevolgd door Huijbrecht. De vernoemingrituelen uit die tijd toepassend, kom je er aldus toe om te denken dat Jop's vader Cornelis zal hebben geheten en dat Jop via zijn moeder wellicht een opa Huijbrecht heeft gehad. Nu was er inderdaad een Jacob Huijbrechts schepen in 1572-1581 en diens broer Pieter heeft in 1573 een paar dagen aan reparatie van de kerk en aan het kerkhof gewerkt (in verband met het beleg of de brand?). Zij zullen een zusje NN Huijbrechts kunnen hebben gehad waarmee Job getrouwd zal zijn geweest.

III De Tholense Periode

Tholen (naar een ets van Francesco Antoniotti)

Het is 1632 en de laatste bewoners van Reimerswaal ruimen het veld. De meesten van hen, vissers en meekrapbewerders, zijn naar Tholen gegaan. Ook de Kerpels – de meesten, denk ik – gingen daarheen.⁵ Op Tholen hebben deze immigranten zich beziggehouden met de ontwikkeling van mosselteelt, meekrapproductie en anderszins. Twee eeuwen later zijn er ook winkeliers onder hen, en paardenknechten, om maar eens een paar voorbeelden te geven. We gaan hun lotgevallen straks volgen (althans waar het hun afstamming en nageslacht betreft). Maar eerst iets over het eiland zelf.

Tholen

Rond 1600 was Tholen kleiner dan nu. Stavenisse en de punt eromheen aan de Westzijde van wat nu Tholen is, was een nog onbedijkt gors (of schor), na de watersnood van 1509 verloren gegaan. Rijd je daar nu rond, dan kun je de inpolderingsgeschiedenis volgen door de namen van de dijken: de eerste dijk heet ook

---

⁵ Van een enkele onder hen zijn mogelijk ook sporen te vinden in Bergen op Zoom. Zo is daar Niklaes van Kerper, vader van een dopeling (NH) Lambertus, in 1657; mogelijk (al is dat niet echt waarschijnlijk) een afstammeling van een der Kerpels in generatie 2. En in 1654 is een zekere Josijntien Cerper er getuige bij een doop. Er is trouwens misschien ook al een vroege Cerpel uit Tholen: Cornelis Cornelisz Cerpel laat volgens de Weeskamers van Tholen en Oud Vossemeer (1576 resp. 1596) weeskinderen na en er wordt een Tholense voogd benoemd. Maar we weten met deze Cerpel niet echt raad en hij laat ook geen sporen of Cerpel-nazaten na, dus laten we hem hier buiten beschouwing.

“eerste dijk”; de tweede “tweede dijk” en de derde heeft de poëtische naam “derde dijk”. Op het punt van nuchterheid gaat er niks boven een Zeeuw! In feite is heel Tholen een verzameling van een aantal poldertjes (er worden nu nog 58 polders onderscheiden) die soms weer eens aan het water werden prijsgegeven en dan weer werden herwonnen, gescheiden door brakke krekens die soms werden afgedamd, totdat tenslotte het huidige Tholen ontstond. Nog in 1953 bij de watersnood zou de helft van Tholen onder water komen te staan

Tholen had twee ommuurde stadjes: Tholen zelf, en St. Maartensdijk. Verder waren er wat kleinere plaatsen zoals Scherpenisse (waar een fraai kasteel stond in die dagen en een interessante kerk) evenals een uitspanning (waar de paarden van de diligences dus werden verwisseld) De Gouden Leeuw (die er nu nog is, en waar wij in 2003 logeerden toen het materiaal voor dit hoofdstuk bijeen is gesprokkeld). Verder: Poortvliet, Oud Vossemeer en St. Annaland. Nu is het een klein eiland (zo’n 16 bij 8 km), toen was het nog veel kleiner. Tholen had een haven aan het water dat het eiland scheidt van het vaste land van Brabant. St. Maartensdijk en Scherpenisse lagen aan een kreek die vanuit de Schelde een eind landinwaarts liep.

Kader 2: De Meekrapcultuur

Meekrap (Rubia tinctorum) is een gewas, een beetje verwant aan het Lieve Vrouwen Bedstro, waarvan de wortels kleurstoffen (pigmenten) leveren. De meest bekende verf die ervan werd gemaakt heette Turks Rood. Er zijn al meekrapsporen gevonden in de piramides van Egypte.

De wortels werden uitgeplant in vette klei in het voorjaar. Dat werd door zogenaamde kiemzetters gedaan. Na 2 of 3 (soms 4) jaar waren de wortels klaar om geoogst te worden en verdere bewerkingen te ondergaan. De wortels werden opgegraven door “delvers”, ook wel als “krotenspitters” aangeduid. De wortels gingen dan de “meestoof” in, waar ze eerst werden gedroogd en dan gestampt met behulp van een blok en zes stampers die mechanisch (door paardenkracht aangedreven) aan de praat werden gehouden. Dat is het deel van het productieproces waarover de “stamper” de scepter zwaaide – en daar werd de kwaliteit van het eindproduct – een poeder – in hoge mate bepaald. Toch was de “droger” de eigenlijke bedrijfsleider; hij woonde bij het bedrijf (en oefende ernaast vaak nog een ander beroep uit.

In de Middeleeuwen werden de meestoven aanvankelijk gevoed met veen. Dat werd later verboden om redenen die we uit de hoofdtekst wel kunnen raden.

Het centrum van de cultuur in ons land lag rond Reimerswaal, Tholen en Zierikzee – nou net de Kerpel-bakermatten. Later breidde de cultuur zich ook uit naar de Hollandse eilanden en naar West-Brabant. Migratie van Tholenaren (en Kerpels) naar Goeree-Overflakkee (Oude Tonge, Den Bommel, Middelharnis) kan zo rechttoe-rechtaan worden verklaard. De cultuur kwam aan zijn eind toen er tegen het einde van de 19^e eeuw chemische alternatieven werden gevonden. Suikerbieten namen de leegvallende akkers daarna snel weer in.

In het artikel waarop dit kader is gebaseerd, wordt het geslacht Kerpel met name genoemd in verband met die cultuur – vooral vanwege de rol erin (in de Hoekse Waard, overigens, en in de 19^e eeuw) van een Marinus Kerpel (droger van 1857-70) – onmiskenbaar een lid van onze Kerpel-clan. Wie weet was hij niet de eerste.

De Groot, A.G. “Meekrap in Zuid Holland”. Zuid-Hollandse Studiën, Dl VIII 1959, Drukkerij Die Haghe, Voorburg.

Al in de Romeinse tijd werd het eiland bewoond. Men leefde lang van schapenteelt, visserij, zoutwinning uit veenlagen in de bodem (“darink” = veen), en ook de

meekrapindustrie (sinds 1380) die we in het tegenovergelegen Reimerswaal ook al aantreffen (zie verder kader 3).

De visserij werd in Tholen pas van belang met de komst van de ons inmiddels bekende Reimerswalers in 1631. De visserij werd zelfs steeds belangrijker. In de 18e eeuw is er een strijd gevoerd om de mosselbanken bij Axel waarin Tholenaren bemiddelden. In de 19e eeuw was het Bestuur van de Visserij op de Zeeuwse Stromen te Tholen gevestigd.

Tot 1559 viel Tholen kerkelijk onder het bisdom Luik (niet Utrecht!). Het duurde ook even voor het echt bij de Noordelijke Nederlanden ging behoren: Tholen was de laatste der Zeeuwse steden die in 1577 het gezag van Oranje erkende. Toen stond de prachtige kerk van Tholen er overigens al een tijd, waarin heel wat Kerpels gedoopt, getrouwd en begraven zijn. In 1578 (dus ruim voordat de Kerpels arriveerden) werd Tholen protestants. Nog heden ten dagen is dat zo: de Nederlands Hervormde kerk (richting: Gereformeerde Bond) domineert er.

Wie vanuit Holland Tholen benadert, gaat door een serie van gewaarwordingen, en dat is op het eiland zelf zeker niet minder. Vanuit de Randstad kun je er komen via de Hoekse Waard en West-Brabant. De Hoekse Waard geeft een toepasselijke introductie: zware klei, veel populieren, dijken aan de horizon en veel rust. Op het vasteland van West-Brabant gaat dat even zo door (ook dat is grotendeels door inpoldering op de zee gewonnen) maar even voor Bergen op Zoom word je toch wel op een verkeerd been gezet. Je rijdt dan door de rand van de zandgronden waarop het Bourgondische Brabant heeft gelegen. Je rijdt bij of door het Markizaat van Bergen op Zoom, even ten Oosten daarvan ligt de Baronie van Breda en daarachter de Efteling en het voormalige graafschap Loon. Je vangt zodoende even een vleugje op van het land van de Gelaarsde Kat en Hertog Jan. Even maar. Voor Halsteren (een plaatsje aan de Noordkant van Bergen) sla je negentig graden rechtsaf (Westwaarts dus) en met elke verder gereden kilometer laat je Bourgondië verder achter je. Het duurt maar even of je steekt het water over naar het eiland Tholen. En dan ben je weer in de streken van rechte dijken, diepe kreek, steile kerken en de Zeeuwse naar binnen gekeerdheid. Wij arriveerden op Tholen rond half acht op een zomeravond. Het was licht, en leeg. We reden de vrijwel rechte weg langs Tholen, Poortvliet, Scherpenisse en St Maartensdijk, passeerden de drie al genoemde dijken en arriveerden in Stavenisse, op zoek naar een versnapering. Het dorp was leeg. Waar ooit een pont zal zijn geweest, een kilometer of wat naar het Westen, aan de Oosterschelde, in het zicht van Schouwen Duiveland en de brug naar Goes, was het nu kalm en ledig. We keerden om, en reden het dorp weer in. Leeg. Veel ramen waren geblindeerd. Geen kip op straat. Om een hoek, richting haven, stonden plotsklaps zowaar drie pubers een poging te wagen middels een stilleven de moderne tijd uit te beelden, een brommer tussen hen in. Om meelij mee te krijgen. Onwillekeurig gaat door je heen dat nog geen jaar geleden ergens op dit eiland een 18-jarige een vrouw van 80 aanrandde en vermoordde. De saaiheid die we proeven als we rondkijken hier moet voor de gezonde ontwikkeling van de locale jeugd een sta-in-de-weg zijn. Hoe dit ook zij, we rijden door naar de haven, op zoek naar een café. En jawel: er is er een. Binnen een stuk of vijf Stavenissers en achter de tap een man wiens ogen alle kanten uitkijken: hij kan tegelijkertijd naar rechts de de haven binnenvarende schepen in de gaten houden en naar links volgen of er een glaasje nodig is. Wij strijken neer onder zijn linkeroog. Ik controleer de plaatselijke telefoonboeken: geen Kerpels meer. De kastelein kent er

ook geen. Uitgestorven of vertrokken, zeker. Er ontspint zich een aardig gesprek; vriendelijk is men wel, in dit deel van Nederland. We gaan weer weg, naar De Gouden Leeuw in Scherpenisse. We lopen door het dorpje heen. Veel kleine, oude huisjes, anderhalve verdieping hoog, van rode baksteen, soms wit geverfd, weer veel blinden neer voor de ramen en andere tekenen van grote verlatenheid. Daken met orangerode dakpannen. Hier en daar een zwartgeteerde schuur. Het dorp lijkt uitgestorven. De meeste levendigheid treffen we aan op het kerkhof: daar zijn we in het onderhoudende gezelschap van een stel laagvliegende boerenzwaluwen. Er gaat iets bedrukkends uit van dit alles, en daar doet de oude kerk achter onze rug ook al geen goed aan: hij ziet eruit alsof hij, door een strenge hand van boven, de zwarte Tholense klei is ingedrukt: bij de omtrek van de kerk hoort een gebouw dat minstens anderhalve keer zo hoog is als de kerk nu is. Teruglopend zien we weer de enige bewoner die we al gewaar werden: een oudere, blijkbaar alleenstaande man, die, achter zijn vitrages en geleund tegen de schoorsteenmantel, naar buiten staat te kijken in de kennelijke hoop iets te zien gebeuren. Voor deze avond (en wellicht vele andere ervoor en erna) zijn wij het enige dat er feitelijk gebeurt.

De volgende dag brengt mijn vrouw Irene me naar het archief in St. Maartensdijk, in een fraai 16e eeuws pand, aan de markt, waar een aantal kermistenten staan te wachten op de gebeurtenissen van die dag. Het leven kan in dit Thoelse land blijkbaar ook af en toe goed zijn. Dat ervaren we trouwens ook als we, een paar uur later, door Tholen dwalen, de stad waar zoveel Kerpels hebben gewoond: het is, op een zomerse dag, een zeer aangenaam plaatsje, zeker voor toeristen. Leuke nauwe straatjes, veel aardig ogende winkeltjes, een haven, en ga zo maar door. Maar al met al kunnen we ons heel goed voorstellen dat verschillenden van die Kerpels af en toe naar de punt bij Stavenisse gingen, de Eerste, Tweede en Derde Dijk voorbij, om over de Oosterschelde uit te kijken, met het linkeroog kijkend naar wat nog restte van Reimerswaal, en met het rechteroog meer westwaarts uitziend naar de toren van de St. Lievensmunster van Zierikzee. En we kunnen ons voorstellen dat een van hen van Tholen naar Zierikzee is gegaan, op zoek naar meer dan meekrap en mosselen. Maar zover zijn we nog niet.

De Kerpels in Tholen

Als de Reimerswalers naar Tholen (en nog wat plaatsen) tijgen, zitten daar verschillende Kerpels bij: *Huyb Jopse* (zie hieronder), *Job Jopse* (zie hieronder) en Cornelis Jobse Cerpel/Kerper, allen schepen geweest in Reimerswaal. Er was er een (waarschijnlijk Huijbert), een “schipper uit Reimerswaal”, die een kind liet begraven in Tholen in 1633; hij was de eerste wiens naam ook werkelijk als “Kerpel” in de boeken voorkomt. Huijbrecht Jopse Karper komt in de Tholense gildeadministratie voor als schipper/visser vanaf 1641, net als Jop Jops Karper. Van Cornelis Jobse kennen we geen nageslacht, dus die verdwijnt hier in de nevelen van de geschiedenis. Maar als ik de gegevens goed interpreteer, dan is er ook een *Jan Jobs* Karper (Kerper) geweest: hij komt voor in het Gildeboek van Tholen als schipper en visser, zelfs vanaf 1634. Ik denk dat ik die Jan kan gelijkstellen met de Jan Jobse die aan het hoofd staat van een heel geslacht Kerpels, twee eilanden verder: op Goeree-Overflakkee (zoals we dat eiland nu noemen).

Hieronder geef ik een kort overzicht van alle takken Kerpel in de onderhavige periode, waarbij ik gemakshalve die Overflakkeese tak bij de Thoolse voeg (ook al omdat er een flink heen-en-weer moet zijn geweest tussen beide locaties. We concentreren ons daarbij steeds op mannelijke nazaten – en wel omdat we in naamdragers Kerpel en vooral doorgevers van die naam geïnteresseerd zijn. Tegen het einde van dit hoofdstuk geef ik nog wat verhalen over de ontmoetingen van deze Kerpels met de vertegenwoordigers te Tholen van de heilige Hermandad. Want niets menselijks wordt ons Kerpel-nazaten bespaard; lijden noch lachen.

1. Huyb Jobse's nageslacht

Huybert moet rond 1590 geboren zijn. Hij was getrouwd met Janneke Adriaens die voor 1634 was overleden (nog in Reimerswaal of al in Tholen? Dat is onbekend). Hij hertrouwt in Tholen met Lijncken Michiels, in 1634. Hij begraaft daar Lijncken (in 1641) en ook een dochter (in 1650). Als gezegd: vanaf 1641 figureert hij in het Gildeboek; tussen 1651 en 1659 wordt hij daar verschillende malen als 'gezworene' geboekstaafd.

Huijbert heeft zonen Job Huybrechtsze Cerper/Kerpel en Cornelis Hubrechtsz Cerper/Cerpel. Die behandelen we hieronder apart.

1.1 Job Huybrechtse Cerper/Kerpel, nog geboren te Reimerswaal (rond 1625), trouwt met Maijke Dingemans, op 27 augustus 1649. Jop Huijbrechtse Kerpers wordt begraven te Tholen in 1670.

Uit het echtpaar Job-Maijke komen een paar zoons uit voort: Dingeman Jobse ('Hiobs'), Job Jobse, en *Johannes/Jan Jobse Kerpel* (zie hieronder). Hun eerste kind is in 1650 geboren – dat zal Dingeman geweest zijn. Dingeman trouwt in 1677 in Sommelsdijk (een Zeeuwse enclave op het Hollandse Goeree-Overflakkee) en krijgt een paar dochters. Hiermee stopt deze tak wat naamdragers Kerpel betreft.

En dan was er nog een andere zoon met nageslacht: Jan Jobse, gedoopt in Tholen in 1658. Deze Jan trouwde een eiland verder: in Zierikzee, om precies te zijn. Zijn vrouw heette Jobje Abrams, de dochter van Abram Danielse Bo(o)dt en Jannetje Willems. Over hen zullen we meer horen in het volgende hoofdstuk – want van hen stammen de Zierikzeese Kerpels en de "Delfshavense tak" af. Hij is ook de enige Kerpel in de Huijbrecht-lijn met nazaten tot voorbij 1775 (in feite: tot op de huidige dag).

1.2 Cornelis Hubrechtsz Cerpel/Cerper, Jobs broer, is geboren rond 1630. Hij trouwt driemaal: eerst met Daentje Jans, waaruit een Cornelis Kerpel (Carper); hij trouwt voor de tweede keer met een Catelijntje Hendricx in 1658 (zij overlijdt in 1674) en hij hertrouwt nog eens (in 1675) met een Tanneke Willems, waaruit nog een Willem (geboren 1676) zonder nazaten. Hij heeft een zoon Cornelis (zie hieronder), een zoon Johannes (gedoopt te Tholen in 1659) en twee dochtertjes Cornelia (1668 en 1670).

Zoon Cornelis trouwt met Maria Lambrechts Morre en ze krijgen kinderen vanaf 1681. De eerste die we bij naam kennen, is Magdaleentje of Magtelijntje. Zij zal later

(in 1711) een onwettige dochter Kathelijntje krijgen die wel wordt gedoopt, maar die voor ze drie jaar wordt weer overlijdt. Ook zijn er een Cornelia, Jo(h)anna en Janna Kerpel, maar nazaten die de naam Kerpel kunnen overdragen, hebben zij niet.

Dan nu Jan Jobs Kerpel geboren te Tholen in 1659. Hij is getrouwd (1682) met Pieternelle Willems de Graaf uit Sluis. Ze krijgen zoons Cornelis (waarover niets verder bekend). Ook de Cornelis-tak viel daarmee – wat nazaten Kerpel betreft – droog.

Om de resultaten van 1.1 en 1.2 te combineren: het echtpaar Jan/Jobbe te Zierikzee zal dus, wat de nazaten van de oude Huijbrecht uit Reimerswaal betreft, het enige paar zijn dat de Kerpel-fakkel door blijft geven.

2. Jan Jobse's nageslacht

Terug naar de eerste helft van de 17e eeuw. We zagen al dat er een niet uit de Reimerswaalse gegevens bekende Jan Jobse Karper was, die al vroeg tot het schippers- en vissersgilde van Tholen toetrad (in 1634). Vermoedelijk was hij toen al getrouwd en wel in 1630 met Maijke Jacobs in Sommelsdijk. Sommelsdijk - waar ook Dingeman Jobse veel later een vrouw zou vinden – was een soort van Zeeuwse enclave op het verder Hollandse toenmalige Goeree-Overflakkee.

Jan Jobse Karper had een zoon Job Janse Kerper, met kinderen in resp. 1654 en 1672 (gedoopt in Tholen). De Kerper-kinderen (1654 en 1672) hadden als moeder NN Mars cq Cornelia Marynis. De andere twee huwelijken met een Job Janse hadden een Job als bruidegom zonder een vermelde achternaam en met kinderen in de tussenliggende jaren. Als het hier al om Kerpel-huwelijken ging, dan dus zeker niet dat van Job en Cornelia. Job Jans Kerpel was in 1661 en 1662 schipper/visser in Tholen. Hij was rijk genoeg om in de 100^e penning van Tholen te worden aangeslagen.

Het echtpaar Job-Cornelia was ook rijk met kinderen gezegend. Daar was allereerst zoon Job, met nazaten tot in de 9^e generatie. Dan was er een zoon Jan van wie nu nog nageslacht bestaat. Vervolgens zoons Marinis, Hendrik en Huijbert die vrij snel geen mannelijk nageslacht meer hadden, en tot slot een zoon Teunis, van wie langs twee lijnen nu nog nazaten bestaan. Van Job is een testament bewaard gebleven (zie illustratie hieronder) dat hij in 1694 liet maken toen hij ziek te bed lag in een van de meestoven bij Middelharnis. Aan zijn dan nog levende dochters laat hij zijn huis in Tholen na; aan twee van zijn dan nog levende zoons zijn boot met toebehoren. Zijn derde zoon wordt voogd over de minderjarige kinderen.

We lopen de lijnen van Job, Jan en Teunis hierna langs.

2.1 Job Jobs Kerpel

Job Jobs Kerpel trouwt in 1682 met Maria Jumbolle (uienbol) uit St Maartensdijk. Ze krijgen twee zoons: Job Jobs (in feite dus: Job Job Jobs) en Jacobus Jobse. De laatste krijgt wel dochters maar geen zoons.

Job Jobs daarentegen, leidt een lijn van afstammelingen die nog even doorloopt. Hij trouwde met Helena Willems Boudewijns uit Sluis in 1707 en was ook lid van het schippersgilde (en wel van 1717-1719). Zij dopen een zoon Willem in Tholen en een zoon Jacobus in Bruinisse. Waarschijnlijk deze Willem wordt in Middelburg begraven in 1773. Van Willem zou nog een Jacobus afstammen die in Middelburg een huis verkoopt in 1778. En van hem dan weer een Willem die in Middelburg dagloner was en daar in 1842 overlijdt op 62-jarige leeftijd. Daarmee komt die lijn voor zover bekend tot een einde.

noem
 nert Job Janse Kerpel (sijn fidejussio) te
 velen hebbende inder stede ter
 toes ons beken, Sielkeijde is de ag
 terste meestooff van Middelburg
 bedde leggende, edog

by soude van legat, aen syne twee
 dochters met namen Martijntje, ende
 Janmetje Jobb. de sijnlinge, erve en
 gevege vander, staende en de gelege
 inde voornommedede van Tertales
 als mede aen syne twee Soonen
 met namen Theunis, ende sijnbrecht
 Jobb de sijnlinge met alle t want
 deijlagie, antwer, liabels, tonnen
 enden verdere, gevege vander, soo

daer van vanden
 stellende, ende autoriserende, in plaetse
 vander, ten respecte vande minderjarige
 erfgenamen tot voogt sijner Soone Jan Jobb
 met magt als voogdes naer rechte, conve
 tere, en mede indies t root Zij alder
 voogdes in sijn plaetse temogen sinterogere
 oericht, maet hebbende, betrouwende de

Fig. 3: Excerpten uit het testament Job Janse Kerpel (1694)
 Het testament is van belang omdat het de enige plaats is waar Teunis expliciet als zoon van Job wordt genoemd. Hiermee is de plaats van de lijnen D en E uit de Kerpel-genealogie stevig verankerd. Van de als voogd genoemde Jan stamt lijn C af.

2.2. Jan Jobs Kerpel

Jan Jobs trouwde Maria Willems; zij kregen vijf dochters en een zoon Job (ook wel Jan! kan het nog verwarrender?) Janse Kerpel. Met de laatste gaan we door. Deze Job, te Sommelsdijk gedoopt in 1690, trouwt met Catalijntje Pieters Lonke, in 1719.

Het geslacht Loncke (of ook wel Loncque) is wel interessant. Onze Catalijntje Loncke stamt af van een lange lijn eerdere Lonckes, tot een Loncke NN, die rond 1390 in Roosendaal woonde. Die had twee kleinzoons: Lambrecht Pietersz Loncke waarvan onze Catalijn een verre afstammeling is, en Pieter Pietersz Loncke. De laatste, Pieter dus, had als nazaat rond 1600 ene Hendrick Cornelisz Lonck(e) van Roosendaale (daar geboren in 1568 en overleden in Amsterdam in 1634, waar hij op 10 oktober werd begraven in de Oude Kerk). Deze Hendrick Cornelisz Loncke was reder in Roosendaal – toen nog een zeehaven. Hij verhuisde in 1604 naar Amsterdam, waar het hem voor de wind ging. In 1623 en 1624 vocht hij met Admiraal Willem de Zoete tegen Barbarijse (Berberse) zeerovers. In 1628 werd hij admiraal en veroverde hij, samen met de daardoor bekend geworden Piet Hein, de Spaanse zilvervloot. In 1629 werd Lonck kapitein-generaal en in 1630 heeft hij als generaal-admiraal op de “Amsterdam” de stad Pernambuco in Brazilië veroverd, waar de Verenigde Republiek nog een tijd de koloniale scepter liet zwaaien. Toch een wel heel sterk staaltje voor in een genealogie. Weliswaar zijn de Kerpels die hier centraal staan slechts indirect aan Catalijntje verbonden en is Catalijntje slechts indirect verwant aan deze Hendrik de Veroveraar (zoals ik hem hier maar even noem), maar het is toch wel grappig dat de zilvervloot (en Piet Hein) in deze anekdote opduiken. Veel later zal Johannes Kerpel, de postbode in Delfshaven, zich vaak vergapen aan het standbeeld dat daar staat voor Piet Hein, de veroveraar van de zilvervloot! Wat zou hij het prachtig hebben gevonden als hij geweten had, dat Piet Hein dat niet geflikt zou hebben zonder steun van een hele verre verwant (nou ja...) van hem.

Job en Catalijntje brengen twee dochters voort (met de fraaie namen Jacomijntje, naar Catalijntje's moeder, en Pieterrella, naar haar vader), en twee zoons: Jan Jobse Kerpel en Marinus Jobse Kerpel. Van Jan stamt weer een Job Janse af, gedoopt in 1767 en later schipper geworden, die geen bekende nazaten nalaat.

Jan Jobse woonde in Tholen Haven V104, en was winkelier. In andere genealogieën komt hij voor als lid van het Kraners- en Vettewariersgilde (ook St Nicolaasgilde genoemd). Hij is eind november 1799 overleden. Jan Jobse was waarschijnlijk drie keer getrouwd – de laatste keer met Cornelia Gastelaar uit Bergen op Zoom. Zij verkocht het huis voor 100 pond aan Jan van Elsacker, die er – na uitbreiding met het huis ernaast - een ‘logement ‘ (een pension/hotel) in vestigde en dat samen met zijn vrouw draaiende hield. Later werd dit uitgebreid tot het huidige hotel Zeeland.

De tweede zoon Marinus Jobse is een ander verhaal: die is in 1751 in Tholen getrouwd met (He)lena Kab(b)oort (waaruit twee Catharina's waarvan de laatste overleed in 1778, 22 jaar oud) en in 1762 met Maria Westland(er). Uit dat tweede huwelijk komen 8 kinderen voort, maar slechts een daarvan heeft Kerpel-nageslacht: Job Marinusse Kerpel, gedoopt in Tholen in 1768 en getrouwd met Susanna de Graaf (in 1787) en Elisabeth van Scherpenise (in 1812).

Uit dat eerste huwelijk stammen weer 7 kinderen, waaronder zoon Jan, die met zijn vrouw Janna Steketee (getrouwd in 1818) nog een heel nageslacht zou genereren in de 19^e eeuw, van dagloners, arbeiders, vissers, boerenknechten en ‘paardenknechten’; er zijn afstammelingen tot in de 20^e eeuw.

2.3 *Teunis Jobse*

Teunis Jobse Kerpel is geboren rond 1675. Hij kreeg een eerste kind in Tholen in 1698 in Tholen; de moeder was Neeltje Aris (Arents); dat kind leefde maar 5 jaar. Een tweede kind, zoon Arie Teunise, zullen we hieronder volgen. Dan volgen er twee dochtertjes Cornelia (gedoopt in 1702 en 1705) – die vormen de grond voor het vermoeden dat Teunis een zoon van Job Jans en Cornelia Marynis moet zijn geweest. Na een Jobje komt er dan in 1708 weer een *Job Theunisse*, die we ook zullen volgen, en tenslotte – waarschijnlijk – Anthonij Teunisse Kerpel, geboren in 1710. Teunis trouwde in 1731 ten tweeden male en vertrok naar Den Bommel.

Anthonij is interessant, want hij is de Kerpel die aanmonstert bij de Verenigde Oostindische Compagnie, en daarmee zijn kleine eiland achter zich laat voor avontuur of fortuin elders. Anthonij voer met de “Admiraal de Ruyter” naar Batavia (en terug) en ging in 1766-7 opnieuw die kant uit, met de “Ritthem” als matroos onder kapitein Jacob de Frein. Het schip kwam terug; Anthonie echter niet: hij stierf in Azië; de datum van het einde van zijn verbintenis met de VOC was: 21-09-1769.⁶ Hij zal niet de enige Kerpel zijn, die in VOC-dienst gaat en die niet terugkeert: zijn broer Arij had een nazaat (ook een Anthonij) die ook niet terugkwam. Dien was matroos op de “Eenparigheid” en overleed in 1792.

Arij Theunisse Kerpel werd geboren rond 1700 en hij trouwde met Elisabeth Imans (Ymanse) Moeliker in 1730 en later nog met Maatje van Male, in 1736. Ook de laatste sterft vroeg, en Arie hertrouwt met een andere Moeliker: Pieterella Willems Moeliker (1748). Hij was visser, en overleed in of voor 1752. Uit zijn eerste huwelijk was er zoon Anthony/Theunis, en die erfde toen ook zijn stiefmoeder was overleden de opbrengst van een huis in de Vischstraat, een boot, contanten, goud en zilver. Het huis had 137 gulden opgebracht en de boot 6. Het geld en goud waren bijna f 100 waard. Helaas waren er ook nogal wat schulden en verplichtingen zodat onze Anthony er tenslotte slechts ruim f 36 op vooruitging. Iman was de broer van Willem, zodat Pieterella en Elisabeth nichtjes zijn geweest. Hun voorgeslacht is enige generaties terug bekend; het is aardig om te zien dat ze ook uit Reimerswaal komen – een bewijs voor de stelling dat die oud-Reimerswalers dicht in elkaars buurt bleven nadat ze op Tholen geland waren. Willem was visser (schipper). Daarnaast werkten de Moelikers als “stampers” in de meestoof.

Job Theunisse 's Thoolse nageslacht kunnen we nog generaties volgen. Sommige lijnen lopen weer dood, bijvoorbeeld met zijn achterkleinzoon Jan Beneten, die in 1830 Scherpenisse stierf, 25 jaren oud en “tot niets bekwaam geweest”. Hij zal geestelijk of lichamelijk gehandicapt zijn geweest.

Andere lijnen lopen door. Het gaat dan in feite om twee lijnen die uitgaan van Job's zoon Jacobus Jobse, die in 1759 met Maria van Engele trouwde en onder anderen een Job en een Marinus voortbracht. Van deze Job kennen we alleen een dochter, maar Marinus heeft bij zijn tweede vrouw Neeltje Kegge (met wie hij in 1794 trouwde in Tholen) twee zoons met nageslacht tot in de 20^e eeuw: Jacob Kerpel die met Maria Dronkers trouwde in 1820, en Cornelis die in 1827 met Helena Oostrijk trouwde.

---

⁶ VOC, via <http://voc.mindbus.nl>

Van Marinus is trouwens ook nog bekend dat hij in Tholen in 1790 een huis kocht (voor ruim 143 guldens) en in 1794 weer verkocht (voor ruim 133 guldens).

3. Job Jobse's nageslacht

De laatste loot aan de stam van de oude Job, *Job Jobse*, overlijdt voor 1653, wanneer zijn dochttertje wordt begraven en zijn vrouw Janneke Jans volgt hem in 1668.

Job en Janneke hadden een zoon Job Jobsen, geboren in 1645, in Tholen. We weten dat hij op 8 april 1668 trouwt met Berbel Pieters. Uit dat huwelijk zijn 7 kinderen geboren, waaronder Job Jobsen (gedoopt te Tholen op 3 maart 1669).

Job Jobse trouwt Catharina van der Net, waaruit een zoon Cornelis en een dochter Jobje. Van geen van beiden is mannelijk nageslacht bekend. Zo valt die lijn uit Job Jobse dus stil.

Hij had echter ook nog een zoon Cornelis Jobse die viermaal huwde en verschillende dochters voortbracht naast een zoontje Job. Van die Job is evenmin iets naders bekend – dus ook die lijn valt qua mannelijke telgen droog.

Verdere Kerpelse lotgevallen en wederwaardigheden

De Tholense periode heeft dus al met al maar 2 ½ generatie geduurd – voor mijn moeders voorouders althans. Heel wat Kerpels hebben het er nog lang uitgezongen, zoals bleek uit het gegeven overzicht. Soms zongen ze vrij hoge liederen, als gezworenen in het schippersgilde en als huiseigenaars. Soms ook liedjes van verlangen die een toontje lager waren gezet en hen in conflict brachten met de Tholense gezagsdragers. Van zulke conflicten hebben we in de archieven van gevangeniswezen en rechtspraak een paar voorbeelden gevonden die we niet begraven mogen laten in de Zeeuwse archieven.

Zo zijn daar de lotgevallen van Anthonie Dronkers Kerpel. Hij is een 9^e generatie telg uit het geslacht stammend van Jacob Kerpel (een nazaat van Jan Jobs Karper) die met Maria Dronkers trouwde in 1820. Hij is een van de voorbeelden van iemand in de Kerpel-genealogie met een mooie achternaam, waarin die van de moeder weerklinkt. Hij werd geboren in Tholen in 1828 en stierf in Goes in 1860, als arbeider zonder bekende nazaten. Hij ontwikkelde echter wel een kerfstok, en wel een met de volgende streepjes erin:

- Op 2 februari 1846 is hij door de Officier van Justitie te Goes ingebracht in het Huis van Bewaring te Goes, wegens landloperij.⁷ Er worden verder geen details gegeven inzake vonnis, duur van de inbewaringstelling en ontslag.
- Op 16 december 1858 is hij door de Arrondissementsrechtbank van Goes veroordeeld voor diefstal en landloperij tot een correctionele straf van 3 maanden; hij zat al sinds 18 november van dat jaar in het Huis van Arrest te Heinekenszand en was voor hetzelfde vergrijp (nu als 'bedelarij' aangeduid) opgenomen geweest in het Huis van Bewaring van 14 tot 18 november van

---

⁷ ZA Strafinrichtingen inv. Nr. 23, nr. 105.

dat jaar.⁸ Hij was ongehuwd, gereformeerd en had geen lager onderwijs genoten. Op 16 maart 1859 is hij ontslagen.

Kortom, landloperij, bedelarij en diefstal waren onze Anthony niet vreemd. Het ging hem kennelijk niet naar den vleze en hij wenste dat op eigen wijze te corrigeren – wat hem weer op correcties kwam te staan. We zullen nog zien dat een hele verre tante en bijna naamgenoot van hem uit Zierikzee (Tonia Kerpel) een paar decennia eerder voor soortgelijke vergrijpen had moeten boeten. Deze geschiedenissen laten zien dat het sociaal-economische leven in Zeeland in die tijd nou niet bepaald voor iedereen gemakkelijk was. Je kunt erdoor begrijpen waarom later in die eeuw (en de volgende) zoveel Zeeuwen hun economisch heil Noordelijker zochten – in het veel welvarender Rotterdam, met name.

Overigens, en nu we toch over Dronkers-Kerpels en de politie bezig zijn: een neefje van Anthony (een oomzeggertje) was Pieter Cornelis Kerpel, in 1853 geboren in Goes en later schipper geworden. Hij heeft twee kleinzoons, Pieter en Marinus Kerpel, die ten tijde van de Tweede Wereldoorlog in Rotterdam agent van politie zijn. Ze zijn dus aan de andere kant terechtgekomen, en ook een stuk gezagsgetrouwer: ze tekenen in 1941 de zogenaamde Ariërverklaring, om hun boterham belegd te houden. [Tja – wat er allemaal niet uit archieven kan komen opborrelen.....] Tot hun postume bemoediging mag misschien worden teruggewezen naar die ouwe Cornelis Janssoen de Cerper, die nou ook niet bepaald met de Geuzen meedeed in 1573.

Ook in de andere lijn (die van Jan Jobse's nazaat Cornelis Kerpel die in 1827 met Helena Oostrijk trouwde) was het niet altijd helemaal pluis. We hebben verhalen van Cornelis zelf, en van zijn kleinzoon Cornelis Marinis.

Cornelis is op 14 november 1823 door de Vierschaar van Eerste Aanleg over het arrondissement Zierikzee bestraft en we hebben het vonnis.⁹ Daaruit blijkt het volgende. Hij (varensgezel en curassier met groot verlof uit het garnizoen te Leiden) en een zekere Clement de Jonge staan terecht als daders of medeplichtigen aan de “onrustige bewegingen binnen de stad Tholen” eind april/begin mei 1823, waarbij in het huis van de tweede burgemeester van Tholen een ruit is ingegooid, de eerste burgemeester is beledigd, zich “verschillende onrustverwekkende uitdrukkingen veroorloovende” tegen de stedelijke overheid ter gelegenheid van het voorgenomen besluit om Tholense weeskinderen te sturen naar de Coloniën der Maatschappij van Weldadigheid, het aanplakken van oproerige “libellen” op openbare plaatsen en met name Cornelis Kerpel wegens mishandelingen gepleegd te St Maartensdijk. Cornelis Kerpel voert aan dat hij helemaal niet van plan was geweest om zich te verzetten tegen het vertrek van de weeskinderen, dat hij “nergens van weet, ook niet dat hij iets beledigends ... zoude gezegd of eenig kwaad bedreven hebben”, en in St Maartensdijk “zoodanig beschonken te zijn geweest, dat hij van niets kwaads bewust is”. De eis tegen zijn medeverdachte was zes maanden; tegen Cornelis slechts een; ook wordt geëist dat beiden een boete van acht guldens betalen plus de proceskosten. De vierschaar overweegt dat De Jonge de burgemeester heeft beledigd en hem daardoor aan bespottingen van het publiek had blootgesteld, maar dat de rest niet bewezen was. Wat Cornelis betreft, die viel niets bewijsbaars te verwijten inzake de beledigingen maar wel inzake zijn gedrag in St Maartensdijk dat “onrust verwekkende bewegingen

⁸ ZA Strafinrichtingen, inv. Nr. 91, nr 853; zie ook ZA Strafinrichtingen inv nr 25, nr 431 en ZA Strafinrichtingen inv. Nr. 45 nr 1789.

⁹ ZA RA inv nr 592, nr 596.

heeft veroorzaakt” - hetgeen hem op een gevangenzetting van vijf dagen kwam te staan. Beiden dienden wel de proceskosten te compenseren – geschat op het niet geringe bedrag van bijna 121 gulden.

Cornelis' kleinzoon Cornelis Marijnus Kerpel, geboren in 1850 te Willemstad en later beurtschipper te Terneuzen, werd op 10 maart 1914 opgenomen voor een straf van 10 dagen, op basis van een vonnis van de Rechtbank te Middelburg op 24 juni 1913. Hij was werkgever en wel in een verzekeringsplichtig bedrijf; hij had nagelaten een loonlijst aan te houden op basis waarvan de premies en schadeloosstellingen berekend konden worden die verschuldigd waren; op 20 maart is hij weer losgelaten op de maatschappij en op zijn onderneming.¹⁰ Het klinkt dus alsof hij een poging deed de belastingen en sociale kassen te slim af te zijn. Blijkens die bron was hij 1.76 m lang, had grijs haar en blauwe ogen, een dikke neus en een ronde kin (etcetera).

Maar ook in de andere lijn – die van Jan Kerpel en zijn vrouw Janna Stekete - was het niet allemaal pais en vree – al liggen de misdrijven daar meer in de sfeer van de baldadigheid. Wat wil het geval? Jan's minderjarige zoon Arij, koeienwachter te Oud-Vossemeer, heeft met een vriendje het paard van ene Pieter Slager zo “aangehitst” dat die van het paard viel en een dijbeen brak. Hoe ging dat? Pieter en een ander kwamen te paard aangereden en Jan en zijn vriendje zouden toen – volgens getuigen – tegen elkaar hebben gezegd: “Daar komen twee kurassiers aan; laten wij dezelve eens laten rijden”, waarop zij door het gooien van kluiten, het slaan van een stuk hout tegen een boom en door geschreeuw het paard hebben laten schrikken. De beklagden ontkenden iets te hebben gedaan dat tot het ongeluk had geleid maar dat hielp ze niet. Vanwege zijn jonge leeftijd kwam Arij er evenwel met een lichte straf af: drie dagen en een geldboete van anderhalve gulden plus de helft van de proceskosten (gesteld op 26 gulden).¹¹

Samenvatting 1: de Tholense Kerpels in Anna Kerpel's voorgeslacht

Na al deze Kerpel-verhalen in den brede, is het zaak de draad weer op te pakken. We komen tot het volgende overzicht van de Tholense Kerpels (tabel 3), voor zover voorkomend in het voorgeslacht van mijn moeder Anna Kerpel:

Tabel 3: Voorouders van Annie Kerpel, 1650-1700, Tholen

<i>Generaties</i>	<i>Namen/periode</i>
4	(zie tabel 2), <i>Huybrech Jops Karpert</i> , schipper te Tholen na 1631
5	<i>Job Huybrechtsz Kerpel</i> , tr 1649 <i>Maike Dingemans</i>
6	<i>Jan Jobse Kerpel</i> , tr 1681 te Zierikzee <i>Jobje Abrams</i>

Samenvatting 2: de andere Kerpel-takken

¹⁰ Strafinrichtingen, inv. Nr. 279, nr 926.

¹¹ ZA RA inv. Nr. 615, nr 1759

Het is goed hier ook de niet-Delfshavense takken kort te duiden. Noemen we de “Delfshavense tak” lijn A, dan zijn er ook nog lijnen B, C, D en E. We kijken dan verder dan hierboven: tot en met generatie 10. Voor details verwijs ik naar de Bijlage, en een nog via het Internet te verspreiden compleet overzicht tot plm. 1938.

Lijn B loopt spaak in de 10^e generatie; lijnen C t/m E lopen door tot in het heden. Al de de doorlopende lijnen blijken in de eerste helft van de 20^e eeuw representanten te hebben in en rond Rotterdam. We zien hier weer eens geïllustreerd dat veel eilandbewoners om sociaal-economische redenen naar de vermoede vleespotten aan de Maas trokken.

Lijn C (tabel 4) loopt sinds waarschijnlijk al vanaf 1630 maar zeker sinds ca 1675 via Kerpels die actief waren in Sommelsdijk, Middelharnis, Den Bommel en Nieuwe Tonge, al bleven diverse aan C verbonden takken actief in Tholen. In generatie 10 gaat het om het echtpaar Jan Kerpel – Janna Steketee; zij wonen in Scherpenisse (Tholen). Hun nazaten bewegen in de volgende drie generaties richting St Philipsland en Bruinisse.

Tabel 4: Kerpel-lijn C

<i>Generaties</i>	<i>Namen</i>
4.	(Zie tabel 2) <i>Jan Jobs Karper, tr1630 Maijke Jacobs</i>
5.	<i>Job Jansz Kerper, tr ca 1654 Cornelia Marijnus</i>
6.	<i>Jan Jobs Kerpel, tr 1674 Maria Willems</i>
7.	<i>Job Jansz Kerpel, tr1719 Catalijne Pieters Loncke</i>
8.	<i>Marinus Jobse Kerpel, tr 1762 Maria Westlander</i>
9.	<i>Job Marinuse Kerpel, tr 1787 Susanna de Graaf</i>
10.	<i>Jan Kerpel, tr 1818 Janna Steketee</i>

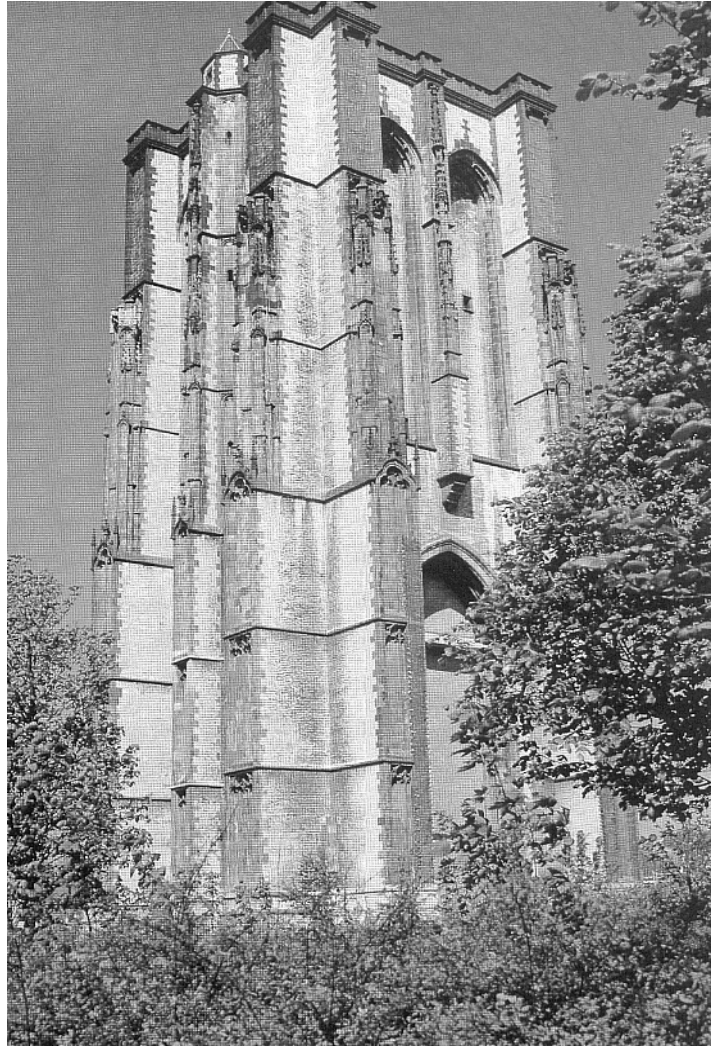
Lijnen D en E (tabel 5) ontwikkelen zich ook aanvankelijk op Goeree-Overflakkee, maar vanaf generatie voor 1700 weer op Tholen. Vanaf generatie 9 komen plaatsen als Zevenbergen en Willemstad in beeld. Daarna splitsten lijnen D en E zich van elkaar af: D betreft Kerpels die afstammen van Jacob Kerpel en Maria Dronkers, en E die van Cornelis Kerpel en Helena Oostrijk (Oostdijk?). Lijn D zet zich in de volgende 3 generaties voort op verschillende Zeeuwse eilanden, met name Zuid Beverland (Goes); lijn E in de Hoekse Waard en Willemstad.

Tabel 5: Kerpel-lijnen D en E

<i>Generaties</i>	<i>Namen</i>
4..	(zie table 2)) <i>Jan Jobs Karper, tr1630 Maijke Jacobs</i>
5..	<i>Job Jansz Kerper, tr ca 1654 Cornelia Marijnus</i>
6..	<i>Teunis Jobse Kerpel, tr ca 1697 Neeltje Arends</i>
7..	<i>Job Theunisse Kerpel, tr 1730 Elisabeth van Straate</i>
8..	<i>Jacobus Jobse Kerpel, tr 1759 Maria van Engele</i>
9..	<i>Marinus Kerpel, tr 1794 Neeltje Kegge</i>
10D	<i>Jacob Kerpel, tr 1820 Maria Dronkers</i>
10E	<i>Cornelis Kerpel, tr 1827 Helena Oostrijk</i>

IV De Zierikzeese Periode

Sint Lievensmunster, Zierikzee

Zierikzee

In 829 zou ene Zirik het watertje de Ee op Duiveland zijn opgevaren en daar de grondslag hebben gelegd van een nederzetting aan Zirik's Ee – nu Zierikzee. Eeuwen later moeten ook een of meer Kerpels erheen gevaren zijn.

Afgezien van de welhaast mythologische verhalen over Zirik: Graaf Dirk IV bouwde een burcht bij een al veel oudere nederzetting, die in 1236 van Willem II stadsrechten verkreeg. Tot 1375 groeide het dorpje enorm uit (weer: mede op basis van die gevaarlijke zoutwinning) en wel tot Zeelands tweede stad. De stad was lid van de Hanze.

Zierikzee is er nog (wat we van Reimerswaal niet kunnen zeggen). En hoe! Een heel mooie stad vol monumenten, winkels, een fraai plein rond wat vroeger de tot in het

hart van de stad doorlopende haven was, die inmiddels is gedempt. Daar vind je nu een oude visafslag en een aantal restaurants met terrassen.

Ook Zierikzee is getroffen door tal van narigheden zoals dichtslibbende wateren, oorlogen enzovoorts. Zierikzee heeft ooit de hoogste toren ter wereld willen bouwen, maar men kwam niet verder dan 70 m, wegens geldgebrek, en dat levert nu de zeer merkwaardige toren op van de St. Lievensmunster. De aan die toren ooit vastgebouwde kerk is in 1832 verbrand. Daarmee zijn ook de graven van enkele Kerpels verzwoegen. De toren staat er nog in 2003, en ook het kerkhof is er, maar de graven zijn geruimd.

Van oudsher (sinds ongeveer 1300) was er een bloeiende textielindustrie geweest, met ververs, vollers, touwers, scheerders en dergelijke. Ten Oosten (= Noorden) van de Schelde mochten die hun ambacht alleen uitoefenen in Zierikzee. Dit bevorderde de nijverheid in de stad. Naast de lakennering bloeide de handel.

Door verschillende oorzaken nam de welvaart in de stad in het laatst van de middeleeuwen sterk af; onder andere door grote stadsbranden, epidemieën en verlies van handelsschepen door storm. De lakenindustrie en aanverwante beroepen verdwenen in de loop van de 17e eeuw. In 1425 waren er in totaal 39 gilden; in 1750 was dat aantal geslonken tot 26. De schippers buitengaats waren verenigd in het Sint Jacobsgilde, dat veel invloed had. De sjouwers, waaronder enkele Kerpels, in het St Jansgilde. Tenminste een van die Kerpels schopte het zelfs tot deken van dat gilde.

De haringvisserij kreeg zware tegenslagen te incasseren. Doordat Zierikzee geen grote vismarkt had, was de concurrentie met de steden langs de Maasmonding niet vol te houden. De visserij beperkte zich tot kabeljauw. Bovendien liepen de visvangsten terug. Veel vissers kozen liever voor de koopvaardij, die in de eerste helft van de 18e eeuw floreerde en waar ook hogere lonen werden betaald.

Door de oorlogsomstandigheden werd het vissen buitengaats bovendien vrijwel onmogelijk. De oester- en kreefthandel had in de 18e eeuw te maken met een groeiende vraag .

Rond 1750 waren er 5 hoofdtakken van economische activiteit: het zoutzieden, de visserij, het meereden, de landbouw en de koophandel. Alleen de laatstgenoemde deed het een beetje. Er waren 77 schepen, waarvan 70 voor de binnenvaart. De bevolking is dan zo'n 10-11.000. Later zou dat aantal dalen tot ca 6.000. En het verval ging verder. In de Franse tijd raakte de handel op zijn retour. Ook de zoutziederij verloor aan betekenis. Tegen 1800 was Zierikzee een vrijwel dode stad geworden. Geen wonder dat onze Pieter Kerpel eruit wegging, en wel naar Delfshaven. Of had hij daar andere redenen voor?

Zierikzee was een stad die ooit zeevaarderpretenties had. Er werden schepen uitgerust en je kon daar als burgers aandelen in nemen. Verwanten van Johannes Kerpel deden dat ook. De stad was ook actief in de slavenhandel (net als bijvoorbeeld Middelburg), een minder fraai staaltje van ondernemerszin. Het is niet bekend of de Kerpels en aanverwanten zich daaraan hebben bezondigd.

De Kerpels in Zierikzee

We hebben goede redenen om te denken dat het Jan Jobse Kerpel was, uit de Huijbrecht Jobse tak van de Tholense Kerpels, die de oversteek ondernam naar Zierikzee. Waarom ging hij? Wie weet trok de liefde; wie weet zocht hij er economisch heil. We weten in elk geval dat Jan Jobse daar trouwde in 1681 met ene Jobje Abra(ha)ms, en we weten uit andere aktes waarin deze Jan voorkomt, dat hij de achternaam Kerpel voerde.¹² Hij is later getrouwd met Levijntie Sents – dat weten we uit een testament waarin ook zijn “voorkind” bij Jobje Abrahams wordt genoemd, en we weten zelfs uit een akte na Levijntjes overlijden in 1690 dat hij bij haar ook een kind had. Eerdere Kerpels waren er niet in Zierikzee. En andere Jan Jobsens eigenlijk ook niet. Er was er wel een met die naam, en nog wel tegelijkertijd ook, afkomstig uit de Tholense Jan Jobse tak, maar die zat hoog en breed een eiland verder in Sommelsdijk op Goeree Overflakkee, en was met Marije Willems getrouwd.

Jan Jobse uit de Huijbrecht-tak, de onze dus, was geboren in 1658, te Tholen; bij zijn doop waren getuigen: zijn oom Cornelis Huijbrechts en een verder niet bekende Janneke Jobs.

Jan Jobse Kerpel laat sporen na in de notariële aktes in Zierikzee.

Een keer is hij kennelijk deken van het zakkendragersgilde en moet hij in die hoedanigheid een verklaring afleggen over een door zeewater bedorven partij Spaanse kastanjes.¹³ Dat schip met kastanjes was ergens een kaper gewaar geworden en de hoge zee opgegaan. Toen het eenmaal in Zierikzee afmeerde, moeten Jan en de zijnen het schip lossen: wel 78 zakken! Daarbij bleken alle kastanjes bedorven te zijn: ze waren nat geworden door zeewater dat er door een lek in het “bindt” bij was gekomen – aldus de matrozen (zo verklaart Jan Jobse). Jan had zelfs nog geprobeerd het water weg te pompen uit het bint (het ruim, blijkbaar). Hem en zijn zakkendragers valt dus niks te verwijten, en dat legde hij in die akte vast, in aanwezigheid van de eigenaar en nog wat betrokkenen.

Een andere keer¹⁴ treedt hij op namens zijn (blijkbaar nog onvolwassen) zoon Job Janse en zijn schoonmoeder Jannetje Willems om voor hen – kennelijk als nabestaanden van zijn overleden schoonvader Abram Danielsz Bodt – maandgelden te claimen zoals wijlen Abram die vanwege de Staten van Zeeland toekwamen als matroos op een schip – de Goes, waarvan Maarten Barendse Boom de kapitein was. Het lijkt erop dat matroos Abram aan boord was komen te overlijden en dat er nog gage verschuldigd was die men bij de reder – de Staten van Zeeland – aan het verhalen was. Uit deze akte leren we dus, dat zijn zoon bij Jobje Job heette.

Jan had echter nog een kind, en wel bij zijn tweede vrouw, Levijntje Sents. En dat moet ook een zoon zijn geweest. Tenminste: daar ziet het naar uit. Er was namelijk in 1701 een knaapje Marinus Janse Cerpel in Zierikzee.¹⁵ In 1729 was hij (nu Marinis

---

¹² Hij tekende met een heel karakteristiek handmerk, meestal als Jan of Johannes Jobse, maar in Inv 4064-57 (microfiche 4064/4-1111) dd 14-10-1695 is hij (met datzelfde handmerk) Jan Jobs *Kerpel*.

¹³ NA Zierikzee Inv nr 4028-219, dd 13/12/1695 (microfiche 4063/8-945, Atlantis SD, GAZZ).

¹⁴ NA Zierikzee inv nr 4042-44, dd 23/11/1692 (microfiche 4042/3, Atlantis SD, GAZZ).

¹⁵ In 1701 wordt hij omschreven als 14-15 jaar, wat duidt op een geboortedatum in 1687. Maar in 1688 –toen Jan Jobse en Levijntje Sents hun testament maakten, was hij nog niet geboren. Misschien is hij dus in 1688 geboren en was hij eigenlijk 13 jaar.

Janse Kerpel) getuige bij een testament. Ik neem aan dat het Marinus (en niet Job) is, die de vader is van de Johannes Kerpel waarvan we weten dat hij de voorvader is van mijn moeder Anna. Dat is aannemelijk omdat die Johannes Kerpel zijn eerste zoon Marinus noemde.

Hoe dan ook, van (of liever: via) Marinus Kerpel weten we een mooi verhaal.¹⁶ Op 10 februari bevinden hij en zijn vriendje Rokus van Hoorn zich in het “baen huijs” (lijn- of touwbaan?) van Samuel van den Busse. Zij zijn er daar getuigen van dat Johan Cau, de baljuw van Zierikzee, en een zekere mejuffrouw Johanna Teelinx de trap afkwamen van de bovenbaan – nogal ‘spoedigh’- en ‘snellijck’ de benedenbaan opliepen, waar zich bij hen voegde Mevrouw Maria Hoffers, weduwe van Johan Teelinck – de moeder van de aldus betrapte Johanna. Wat ze op de bovenste baan deden, vertelt het verhaal niet, maar gesuggereerd wordt dat het niet allemaal even oirbaar zal zijn geweest. Cou zei de dochter naar huis te zullen brengen, waarop de jongens ook nog zagen dat de moeder de juffrouw bij de arm had vastgepakt om haar mee te nemen, waarop de boosaardige Cau met zijn degen op de borst van de moeder had gezegd: “Laat los of dat gaat erdoor!”, hetgeen Juffrouw Johanna uitriep “O God Almachtig!”. Een andere aanwezige greep toen in en het lijkt erop dat moeder en dochter toen het baanhuis hebben kunnen verlaten. Johan Cau was baljuw of burgemeester van Zierikzee en heer van Domburg – dus niet de geringste.

Meer wapenfeiten zijn van Marinus niet bekend. Hoe het met zijn huwelijksleven staat, is niet zeker. We vinden in Zierikzee twee Marinus Jansse’s die trouwen, en wel in 1713 met Geertruij Jans en in 1721 met Jannitge Jobs. Ik houd het er maar op dat hij dus twee keer is getrouwd. Het tweede huwelijk is zekerder. Dat zou Jannitje de moeder maken van Marinus’ kinderen. Het ziet er naar uit (maar we *weten* dat niet) dat dat er tenminste twee waren: een zoon Johannes (die in 1751 trouwde en dus in 1725-30 zal zijn geboren; hij had weer een zoon Marinus), en een Jacobus (die in 1771 trouwt).

Johannes Kerpel trouwde in Zierikzee in 1751 met Martijntje Rontfreijn. Martijntje had in 1746 belijdenis gedaan, en wel vanuit het weeshuis in de stad. Haar beide ouders waren dus overleden en zij was wees, evenals haar zus Willemijna (die enkele jaren later ook belijdenis doet, en wel in 1750). Het is overigens een reden om te denken dat Johannes waarschijnlijk al als kind in Zierikzee was: het was immers niet zo eenvoudig om in een weeshuis opgesloten meisjes te leren kennen. Het zal dus misschien zijn vader of grootvader zijn geweest die de oversteek uit Tholen waagde.

Johannes en Martijntje dopen: Johanna (1752), Pieter (1753), Marinus (1757; hij of een volgende wordt in 1785 in Zierikzee begraven) en weer een Pieter (1761); de laatste is de voorvader van de Delfshavense Kerpels (zie hieronder). Twee kinderen zijn begraven buiten de kerk, in 1753 (de eerste Pieter, vermoedelijk) en 1755 (Johanna? Van haar wordt namelijk verder niets meer vernomen). Johannes zelf is in 1780 begraven als Johannes Kerpel, ook buiten de kerk. Zo te zien, was de tweede Pieter zijn enige overlevende kind.

Deze Johannes komt voor in een attestatie uit 1771.¹⁷ Hij staat daar geboekt als lid van het St Jans- of Zakkendragersgilde. Stephanus Daane, brouwer in de

¹⁶ NA ZZ Inv Nr 4067-32 datum 10-3-1701 (microfiche 4067/22183, SA SD, Atlantis SD, GA ZZ).

¹⁷ NA ZZ inv nr 4272-92, dd 16-9-1771 (microfiche 4272/6 SA SD, Atlantis SD GAZZ)

Orangeboom Brouwerij had hem en een paar anderen verzocht te verklaren wat er op 30 augustus was gebeurd toen zij zakken mout aan het lossen waren uit de boot van Adriaan Claassen, beurtschipper op Rotterdam, voor de Orangeboom. Naast een aantal volle zakken lag er een hele partij mout los op de bodem. Dat losse mout bleek 11 zakken minder te zijn dan er had moeten liggen, dus waarschijnlijk had de schipper geprobeerd brouwer Daane een loer te draaien. De lossers, waaronder dus onze Johannes, hadden al het mout naar de zolder van de brouwerij gesjouwd en het tekort gemeld aan de brouwer. De zakkendragers waren bereid een en ander met Solemneelen Eeden te bevestigen. Op dezelfde dag moesten ze voor de schepenen verschijnen om een en ander nog eens te verklaren en met plechtigen Eede in de handen van de schepenen te staven.

Naast Johannes was er nog een Kerpel in Zierikzee in die tijd. Op 30 januari 1771 trouwen in Zierikzee Jacobus Kerpel (geboren in 1743) en Adriana de Bru(i)n(e). Adriana wordt op 5-11-1745 gedoopt te Zierikzee en daar op 16 augustus 1817 begraven, 72 jaar oud. Haar ouders waren Jacob de Bruijne en Thona Jonkers. Van Jacob Kerpel zijn twee dochters bekend: Anthonia (Thona) en Lena. Antonia overlijdt in Zierikzee in 1830, 63 jaar oud, echtgenote van Hendrik Vermeule. Zij zal dus van 1767 zijn. De andere dochter, Lena, stierf in 1825, 52 jaar oud, en werd dus rond 1773 geboren, uit Jacobs huwelijk met Adriana. Ze was getrouwd geweest met Abraham Anthonij Daane.¹⁸

Met die tak van de familie Kerpel loopt het niet best af. Althans: we weten van Thona dat ze aan lager wal zat tegen het einde van haar leven. Op 2 november 1827 wordt ze veroordeeld door de Arrondissementsrechtbank van Zierikzee, voor diefstal (“roverij”) op 4 oktober van aardappelen (een “kop” – dat klinkt niet alsof hier wat grootschaligs aan de hand was) van boer Jan Hendrikse onder Ouwerkerk. Ze deed dat samen met Cornelis van der Kleijn, een knulletje van 11 jaar. De eis was een maand plus een geldboete van 50 cent. Ze krijgt een straf van veertien dagen en een boete van 50 cent.¹⁹ Daarbij is het niet gebleven. Twee jaar later (op 20 november 1829) wordt ze berecht voor bedelarij. Ze heeft op 2 november gebedeld aan de woning van Willem van de Poll en daar een aalmoes ontvangen van 12 centen. Thona beweert dat ze daarom niet zou hebben gevraagd maar de rechter acht bedelarij bewezen. De eis is een maand gevangenisstraf en daarna een tijdje in het provinciale Bedelaars Gesticht; ze krijgt acht dagen en een verwijzing naar het Bedelaarsgesticht, plus de kosten van het proces (een gulden twintig).²⁰ Dit soort van zaken – we kwamen er ook al een paar tegen rond Anthonij Dronkers Kerpel – werpen een toch wel schril licht op de sociaal-ekonomische verhoudingen in Zeeland in de eerste helft van de 19^e eeuw.

En dan nu Johannes’ zoon Pieter Kerpel, geboren in 1761. Als bruidegom betaalde hij op 1 augustus 1787 te Zierikzee trouwgeld; zijn bruid was Adriana van der Hielen. Er is een Pieter Kerpel begraven in 1788 (St. Lievensmonster) en ook een in 1796. Ik neem aan, dat dit kinderen van onze Pieter en Adriana zijn geweest. Ook hem ging het in zijn gezin dus niet zo geweldig, evenmin als zijn vader Johannes.

---

¹⁸ Een Leena Kerpel trouwt met Geeraard Pernerter, trouwgeld betaald te Tholen op 14 december 1803. Eerder was ze dienstmeid en in die hoedanigheid erfde ze in 1792 van haar mevrouw een obligatie van 31 pond en 5 schelling. Zij overleed in Scherpenisse op 28 januari 1833 (en is dus een andere Lena – vrouw van Geerhard Beneten, en dochter van Jacob Kerpel -!- en Maria van Engele).

¹⁹ ZA RA inv nr 603 nr 1043.

²⁰ ZA RA inv. Nr. 608, nr 1323.

Pieter was in 1798 zakkendrager in Zierikzee – net als zijn vader. Als de verhalen over de economie in Zierikzee tegen 1800 waar zijn, dan vielen er misschien ook niet zoveel zakken meer te dragen. Was dat de reden van zijn vertrek naar Delfshaven rond 1800? Misschien was het wel eenvoudig omdat zijn (eerste) vrouw Adriana hem inmiddels (in 1800) was ontvallen.

Tabel 6: Voorouders van Annie Kerpel, 1700-1800, Zierikzee

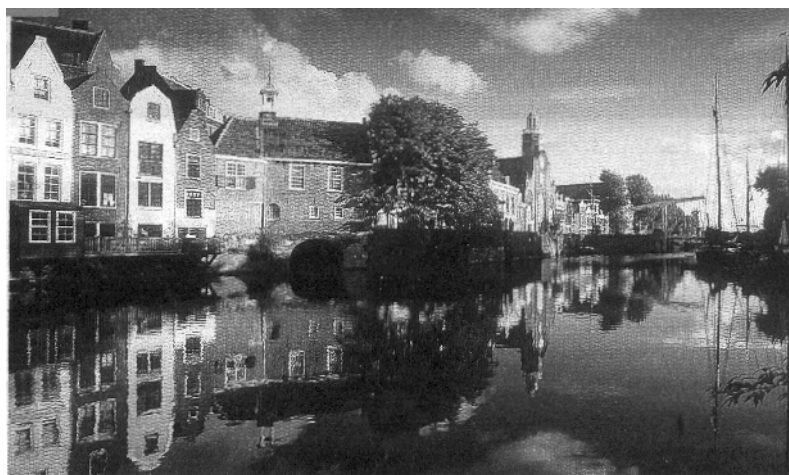
<i>Generaties</i>	<i>Namen/periode</i>
6.	Jan Jobse Kerpel tr Jobje Abrams (1681) en Levijntje Sents (in/voor 1688)
7.	Marinus Janse Kerpel tr Janneke Jobs (1721)
8.	Johannes Kerpel tr Martina Rontfreiijn (1751)
9.	Pieter Kerpel tr Adriana van Iele 1787.

Zijlijn 1: De Rontfreiijns

Martijntjes ouders waren Pieter Maartense Rontfareij en Jacomijntje Marienis Blom; ze trouwden in 1726. Pieter's vader Maarten was zadelmaker, waarschijnlijk ook kuiper. Hij belegde in scheepspapieren (aandelen in in Zierikzee uitgeruste koopvaardischepen) en lijfrentes, zoals bleek uit zijn niet geringe inbreng in zijn tweede huwelijk, met Soetje Tonis. Hij had, met zijn eerste vrouw Susannetje Oole Sismus dus blijkbaar goed geboerd of liever: gekuipt. Maarten wordt in de kerk begraven, in 1723. Zijn vader, ook weer een Pieter Maertense Ronfereijn lag daar al sinds 1695. Deze was deken (voorzitter) van het een of andere gilde in 1695 en overleed voor 1701. Hij was getrouwd geweest met een Jacomijntje Stoels.

Susannetje, de moeder van Martijntje's vader Pieter, was de dochter van Oole Lyevensz Sijsemis en Maartje Huibrechts; ze trouwden in 1661 in Zierikzee. Zo hebben we nu ook de herkomst van de naam Pieter gevonden: het gaat om een Rontfreiijnen-naam uit Zierikzee! De naam Rontfreiijn komt een generatie of wat na Martijntje in de Zierikzeese contreien niet meer voor.

V Kerpels in Delfshaven/Rotterdam

Delfshaven (onbekende fotograaf)

Delfshaven

De naam zegt het al: Delfshaven is de haven van Delft – een van de oude Hollandse steden. In de 14e eeuw had Delft al een niet geringe lakenindustrie en een *booming* bierbrouwerij – een tak van nijverheid waarin andere voorouders van Annie Kerpel in niet geringe mate hebben bijgedragen. Delft kreeg in 1389 van de hertog Aelbrecht van Beieren (toen tevens de graaf van Holland en Zeeland; we kwamen hem al tegen als degene die ook Reimerswaal aan zijn stadsrechten hielp), toestemming om de Delfshavense Schie te graven, van Overschie naar de Maas. Waar deze in de Maas uitkwam, ontstond Delfshaven.

Die Delfshavense Schie is gegraven om Delft qua verbinding met de rivier en de zee van Rotterdam onafhankelijk te maken in hun export (van bier en wellicht wat andere spullen). Tot voor de aanleg van de Schie moesten de goederen die Delft produceerde en verkocht, getransporteerd worden via een tol in of bij Rotterdam, en dat was duur; het deed de Delftenaren ook een beetje pijn. Zeer waarschijnlijk is het zelfs de bedoeling geweest om Rotterdam geheel en al uit te schakelen. Hoe dan ook, de haven ontstond in 1401 en omvatte een kolk, een sluis en een vaart. Het was dus een soort van *outpost* of kolonie van Delft.

Rotterdam was heel lang niet zo veelbetekenend; nog in 1398 was het slechts de 10e stad van Holland. Pas in het midden van de 15e eeuw konden er in Rotterdam zeeschepen komen. In die tijd kon de haven van Rotterdam zich in de verste verte niet meten met die in Delfshaven, waar al in 1451 een tweede haven gegraven werd (de zogenaamde Achterhaven, waaraan zich later Kerpels zullen nestelen). In die achterhaven overwinterden schepen die 's zomers op Engeland, Frankrijk en de Oostzee voeren. In Rotterdam kwamen voornamelijk rivierschepen voor het transport van wol, graan en bier naar het achterland; dat bier kwam toen zelfs vooral nog uit Delft!

Het ging Delfshaven voor de wind; het ging zelfs een beetje te goed. In Delft was men bang voor een eigenmachtig (wordend) Delfshaven, en hield men de haven dus het liefst zo kort mogelijk. Men heeft bijvoorbeeld het toegestane aantal woonhuizen altijd laag gehouden. In 1514 stonden er aan de haven slechts 117 meest onaanzienlijke huisjes en woonden er zo'n 400 mensen. In 1536 brak in Delft een brand uit en de stadsoverheid vreesde dat dit de kooplieden ertoe zou brengen hun besognes naar Delfshaven te verplaatsen. Belemmeringen op de bouw, en zelfs op de scheepsbouw en –reparatie waren daarvan het gevolg. Ook het maken van zeilen en touw werd door de angstige Delftse vroede vaders verboden. Tot aan het begin van de 19e eeuw hebben de Delfshavenaars tevergeefs getracht zich aan de invloed van Delft te onttrekken. Dat alles heeft Rotterdam in de kaart gespeeld. In 1601 stond Delft toe dat er in Delfshaven schepen werden gebouwd maar opnieuw mochten er niet teveel huizen bijgebouwd worden. De haringvissers trokken weg, en wel uitgerekend naar Rotterdam: daar werden betere faciliteiten geboden.

Delfshaven heeft echter vooral een knauw gekregen van de Middeleeuwse Jonker Fransen Oorlog – een episode in de Hoekse en Kabeljauwse twisten. De Hoeken richtten nogal wat verwoestingen aan in Delfshaven – zowel in de plaats als op het water: veel van de houten huizen en idem schepen gingen in de fik. Tijdens de Opstand kreeg Delfshaven de genadeslag. In 1572 vielen watergeuzen, met de overwinning van de innames van Den Briel nog in het hoofd, Delfshaven binnen. En een paar dagen later kwamen de Spanjaarden eraan, om opnieuw de brand te steken in het stadje.

Delfshaven verkreeg in de periode daarna nog wel enige naam doordat het de uitvalsbasis werd van de *Pilgrim Fathers* toen die vanuit Leiden scheep zouden maken op weg naar de Nieuwe Wereld. Maar dat was het dan toch wel.

Ook al blijken er Kerpels te zijn die nog tot in de 19e eeuw in de haringvisserij zaten in Delfshaven, het hoogtepunt daarvan was toen al iets uit het verre verleden. Tot aan het eind van de 17e eeuw was de visvangst (waarvan de haringvangst een belangrijke component vormde) de primaire inkomstenbron. Naast haring werd vanuit Delfshaven ook walvis gevangen. Als gezegd, de haringvissers zijn op een bepaald moment (in 1638) voor een belangrijk deel (10 eigenaars van in totaal 36 buizen, oftewel 50% van de haringvloot) naar Rotterdam getogen.

Nadien veranderde Delft zijn beleid en werd in Delfshaven economische expansie toegestaan, waardoor er zout kon worden gewonnen, haringtonnen gekuipt konden worden, scheepswerven werden aangelegd en touwtaanderijen. Er kwamen werven en loodsen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie en er ontstond zelfs een

brandewijnindustrie. Er werden molens gebouwd, voor het malen van mout voor de stokerij van jenever. Echter, de VOC werd in 1792 opgeheven; de brandewijn-industrie taande en de haringvisserij verkwijnde.

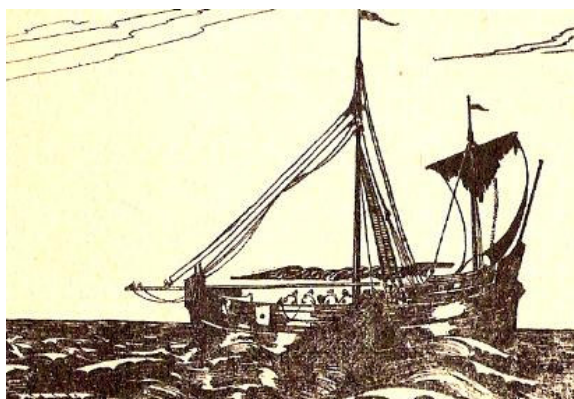
Met de komst van de Fransen en de Bataafse revolutie in 1795 zag Delfshaven zijn kans schoon om uit de Delftse tang te ontsnappen. Men haalde de Fransen als bevrijders binnen. Delft pikte dit niet en een tijdlang was er geharrewar over de machtsvraag. In 1811 werd Delfshaven echt zelfstandig en kreeg het zelfs het recht zich stad te noemen. Schoonderloo, de Coolpolder en de Bospolder werden bij Delfshaven gevoegd. Kort daarvoor zal ook Pieter Kerpel er zich hebben gevestigd.

Maar er kwam - ondanks Pieter - een eind aan de betekenis van de nieuwe stad en zijn zelfstandigheid. Alle economische activiteit trok naar Rotterdam en al in 1841 vroeg het bestuur van Delfshaven aan haar grote broer om annexatie. Het zou nog even duren voordat dit zou gebeuren maar in 1886 is Delfshaven tenslotte toch door Rotterdam geannexeerd, omdat die stad ondertussen in grote ruimtenood was verzeild geraakt.

Pieter Kerpel (1761 -1833) in Delfshaven²¹

In 1798 woonde Pieter nog in Zierikzee en we weten dat zijn eerste vrouw er stierf in 1800. Over zijn Zierikzeese kinderen weten we verder niets en we moeten veronderstellen dat zij vroeg en/of zonder nageslacht zijn gestorven. In 1806 zal Pieter in Delfshaven hertrouwen met Geertje van den Heuvel. Hun eerste kind, Johannis, wordt in 1806 gedoopt. Het volgende kind waarvan de naam bekend is, is ook een Pieter (geboren 1808) en dan komt nog Jan van den Heuvel Kerpel – zie hieronder.

Pieter Kerpel werd in Delfshaven haringvisser op de Noordzee; hij kreeg in 1814 het recht op de haringvaart. In juni 1817 is hij matroos op de "De Dankbaarheid (een van de geregistreerde *bui*schepen in Vlaardingen – zie fig 4).

Fig. 4: Haringbuis

Afbeelding ontleend aan website Visserijmuseum, Visserijmuseum Vlaardingen

---

²¹ Over Pieter Kerpel en zijn nageslacht zal elders apart worden gerapporteerd. Hieronder volgt een resume van wat er in feite over hem en zijn nageslacht bekend is.

Andere bronnen voeren hem op als "schipper" van het bomschip "De Hoop, in 1814.

Geertjes eerste man heette Abram Punt; hun huwelijk werd in Delfshaven afgekondigd in 1796 en duurde maar kort. In 1797 werd Abram begraven te Delfshaven. Tien jaar nadat Pieter met Geertje trouwt, zal Pieter aanmonstere onder een stuurman Klaas Punt. Heeft Geertje haar Pieter soms zowel met die Klaas als (via Klaas) met de haringvaart vertrouwd gemaakt? Ik houd het er op, dat Abram en Klaas broers waren, dat de een getrouwd was met Geertje, de latere vrouw van Pieter Kerpel, en dat de ander later zijn stuurman zou worden.

Zijlijn 2: De Van den Heuvels

Pieters tweede vrouw Geertje is in 1772 geboren in Streefkerk, ver weg langs de Lek. Ook zij was dus eerder getrouwd geweest met Abram Punt, in Delfshaven. Dat huwelijk was gesloten in 1796. Geertje krijgt als kindertjes Punt: Willem (1797 en 1799), Barbara (1800, getuige: Barbera Zeelen, haar moeder), en Leendert (1802). Ze overlijdt in Delfshaven, in 1846.

Wat we over de Van den Heuvels weten, is samengevat in tabel 7 hieronder.

Tabel 7: Voorouders Geertje van den Heuvel

Gen. voor Anna	Namen en nummers voorouders							
7	136: Jacob Herbertsen van den Heuvel H 1703	137: Kunder Klaasse de Jong	138	139	140: Leendert Andriess Ceelen H 1716	141: Marigje Jans Bouw	142	143
6	68: Claas Jacobs van den Heuvel 1706 - ?		69: Annigje Cornelisse Muylwijk		70: Jan Leenderts Ceelen 1722-?		71: Geertje Claesdr Jongeligt	
5	34: Leendert Claesz van den Heuvel 1742-1803				35: Barbera Janse Ceelen 1749- > 1824			
4	17: Geertje van den Heuvel 1772-1846							

Van Leendert is bekend dat hij in Hardinxveld is geboren; hij trouwde in Streefkerk, waar zijn vrouw vandaan kwam.

Jan van den Heuvel Kerpel (1810-1865)

Jan van den Heuvel Kerpel werd geboren en gedoopt (in de Nederlands Hervormde kerk te Delfshaven) in 1810. Hij diende bij de schutterij van 1834 tot 1840.

Er hing rond deze Jan aanvankelijk – voor we weet kregen van zijn voorzaten - een klein mysterie: hoe kwam hij toch aan die mooie achternaam "Van den Heuvel Kerpel"? Zit er soms het een of andere *chique* voorvader in de familie? Nou....nee. Het is allemaal veel prozaïscher, zoals ook beter past bij de Kerpels, en oplettende lezers zullen de oplossing al weten. Jan was de zoon van Pieter Kerpel en Geertje *van den Heuvel*. Pieter was eerder gehuwd geweest. Zijn kinderen uit zijn laatste huwelijk noemde hij waarschijnlijk Van den Heuvel Kerpel, doorgewoont om ze te onderscheiden van de eerdere Kerpel-kinderen (die er, voor zover ik weet, niet meer waren). Zo komt onze Jan aan een quasi dubbele achternaam. Niks bijzonders, dus. Het leidt nog wel tot enige oprispingen van ambtelijke zorg als een halve eeuw later de Burgerlijke Stand in Rotterdam (en geannexeerde randgemeentes) gaat inventariseren wie er allemaal Rotterdammers zijn. Dan zijn er dus diverse "Van den Heuvel Kerpels". De ambtenaren weten daar eerst geen raad mee (zo maak ik op uit de sporen die dit alles nalaat in de Rotterdamse archieven) maar een ervan accepteert tenslotte dat het bij dit "Van den Heuvel" gaat om een "toenaam", waar een chef dan weer zijn paraafje bij zet. Zo wordt deze fraaie plooi ook ambtelijk rechtgestreken.

Jan was timmerman van beroep – iets dat lang in de familie bleef - en meer specifiek: *scheepstimmerman* - iets dat in elk geval zijn achterkleinzoon Johan Kerpel ook weer zou worden.

Kader 3: Jan van den Heuvel Kerpel en zijn nageslacht

Jan trouwt met Janna Waterman(s), op 4 juni 1837.

Het eerste kind, Pieter, zal een kleine 9 maanden later geboren worden en ook weer de namen Van den Heuvel en Kerpel meekrijgen. Deze Pieter trouwt in 1866 met Dorothea van Bezeij en zal in 1903 overlijden. Pieter en Dorothea krijgen in 1876 een zoon Jan van den Heuvel Kerpel. Dit is dus eigenlijk een neefje van "onze" Johannes Kerpel. Dat neefje Jan is waarschijnlijk degene waar onze Annie's broer Johan geplaatst wordt als hun vader Jan Kerpel in 1929 overlijdt²².

Verder hebben Jan en Janna twee Hendrikjes gehad – de eerste uit 1839 en de tweede uit 1941; de overlevende Hendrikje is ongehuwd gebleven. Ook was er een Geertje (1840) en die zal later een Sander Meijer trouwen (en kinderen Jan, Miena en Anna krijgen), en leven tot 1908.

Een volgend kind van Jan en Janna is Barbara, geboren in 1844 en in 1873 getrouwd met Johannes Molier (kinderen: Jan, die met Adriaantje Noordzij trouwt, en Geertje, die met Joh. Mart van Kesteren trouwt). Zij zal in Loosduinen overlijden, vlak bij waar dit relaas wordt opgetekend (Kijkduin).

En: Gerbrechtje (1849, in 1878 getrouwd met Anthonie Vertregt), Clazina (1851 en getrouwd met Pieter Jacobus de Vreijer) en Janna (1853). Clazina krijgt diverse kinderen.

En dan, tot slot, onze voorvader Johannes, de onvolprezen postbode te Delfshaven.

Zijlijn 3: De Watermannen

We gaan terug naar Janna Waterman, de vrouw van Jan van den Heuvel. Janna trouwt en overlijdt te Delfshaven maar ze komt daar niet vandaan: haar vader Pieter is in Enkhuizen geboren (1776, en ook NH gedoopt daar), en getrouwd (met Hendrikje de

²² Blijkens Mastenbroek 1998 blz. 461 werd Johan geplaatst in het pleeggezin Van den Heuvel Kerpel in de Spanjaardstraat.

Wit), maar begraven in Delfshaven (in 1850). Pieter was kuiper. Maakte Pieter Waterman soms de haringtonnen, die gevuld werden door zijn voornaamgenoot Pieter Kerpel, de haringvisser en diens beroepsgenoten te Delfshaven? Het lag een beetje anders.

In 1803 werd hij eervol ontslagen als fuselier in burgerlijke wapendienst bij de gewapende burgerwacht te Enkhuizen. Hij komt daarna (waarschijnlijk in 1806) in dienst bij de Marine, waar hij als kuiper werkt. In 1819 wordt hij overgeplaatst en verhuist hij naar Delfshaven omdat er in Enkhuizen geen werk meer was. In 1828 geeft hij de Minister der Marine te kennen dat hij dan 10 jaar kuiper is geweest op het Koninklijke Magazijn der Marine te Delfshaven, na 12 jaar dienst te Enkhuizen. Hij wil overgeplaatst worden naar het Nieuwe Diep te Den Helder, omdat zijn vrouw ziekelijk is en haar familie in die streek woont. Dat lukt hem blijkbaar niet. Overigens zal zijn vrouw Hendrika het nog zo'n 20 jaar uithouden op het Delfshavense ondermaanse – ziekelijk of niet.

Tabel 8: Voorouders Janna Waterman

Gen. voor Anna	Namen en nummers voorouders							
6	72: ???	73: ???	74: ???	75: ?				
5	36: Hendrik Waterman h 1769?		37: Gerbrechtje Lammerts		38: ???		39: ???	
4	18: Pieter Waterman 1776-1850				19: Hendrika de Wit ?? - 1848			
3	9: Janna Waterman 1813-1901							

Pieter's vader en moeder zijn bekend: Hendrik Waterman en Gerbrechtje Lammerts. Maar daarmee is, op een klein blundertje na, alles gezegd wat er over hen bij mijn weten valt op te merken. Dat blundertje: bij de doop van hun zoon Pieter werd Hendrik als Hendrik "Maas" geregistreerd, wat tot grote verwarring aanleiding heeft gegeven. Pieter moest er veel later zelfs nog voor naar het Kantongerecht om een en ander recht te zetten; blijkbaar wilde hij toch liever Waterman heten²³. Wie de blunder heeft begaan (Hendrik zelf of de Enkhuizer gemeentesecretaris) is onbekend.

Johannes Kerpel (1847-1927)

Johannes Kerpel – door zijn vrouw en misschien ook wel door anderen als *Hannes* aangeduid - was postbode en telegrambezorger te Delfshaven, van 1870 tot 1906.

²³ Op 2 dec. 1843 beslist het Kantongerecht te Schiedam dat Pieter de achternaam Waterman heeft, en niet Maas (zoals het doopregister van de NH kerk te Enkhuizen vermeldt).

Fig. 5: Het Gezin Kerpel-De Knecht

Hij deed zijn werk met inzet, getuige het feit dat hij in 1905 een eremedaille (brons) in de orde van Oranje Nassau kreeg.

Johannes had een brede interesse. Zo reisde hij bijvoorbeeld per fiets stad en land af om te zien hoe het er elders uitzag. Om wat hij dan zag goed vast te houden, stuurde hij zichzelf ansichtkaarten. Een aantal daarvan zijn bewaard gebleven bij nicht Riet van der Waal. Hij maakte gedurende die reizen aantekeningen van de namen van boerderijen die hij langsfietste of – liep.

Johannes was ook een secuur mens en bewaarde veel. Zo weten we nu nog details van zijn salarisverhogingen in 1877, 1881, 1891 en 1905, en zijn pensioen. Ook weten we dat in 1875 de postdienst op Rotterdam veranderde en dat men hem op grond daarvan een salarisvermindering wilde geven. Hij protesteerde daartegen, en wint: de vermindering wordt ongedaan gemaakt. Hij documenteerde en registreerde van alles – zeker op het gebied van familie in de brede zin.

Johannes' vrouw Maria de Knegt was de oudste dochter van Jan de Knegt (1827-1905), metselaar in Delfshaven, en Alida Huygen (1828-1897), dienstbode. Ze had 4 broers en 1 zus. Ze schreef ooit een briefje aan haar vriend of man Johannes, die toen nog ten huize van de Weduwe Kerpel (Janna Waterman) woonde, "in de laatste steeg". Gedurende een bepaalde periode dreef Maria een winkeltje voor levensmiddelen in de (nu nog bestaande) Korenaarstraat in Delfshaven aan de "Rotterdamse" kant van de Schie. Ze deed dat met een scherp oog voor de commerciële kant van deze handel.

Maria overleed in januari 1894, op ruim 41-jarige leeftijd, nota bene 11 jaar voor haar vader en 3 jaar eerder dan haar moeder. Ze woonde op dat moment met haar man aan de Havenstraat nr. 141 – de winkel zal dan al zijn verkocht. Een kennis schrijft een condoleancebrief en beschrijft daarin Maria als "een goede, brave en werkzame vrouw".

Er is een foto bewaard gebleven, uit 1912 waarschijnlijk, waarop de hele familie bijeen is gebracht. Opa Johannes wat links van het midden, kaal, maar met snor en baardje, zittend in een fauteuil. Achter hem staan Jan en Marie Sonneveld, wier dochter Marie aan opa's rechtervoet zit. Geheel ter linkerzijde Adriaan, een zoon van Janna en (denk ik) dochtertje Jo van Jan en Marie. Naast opa, in het midden van de groep, Hendrik en Alie, met zoontje Cornelis aan hun voeten en twee kleintjes tussen hen in (waarschijnlijk nichtje Hen en dochtertje Mies). Daarachter Jo, dan nog ongetrouwd. Ter rechterzijde van Jo en Alie: Johan Schuring en zijn vrouw Anna met hun dochter Marie.

Kader 4: Jan Kerpel in Context

Annie's vader Jan Kerpel was een van de kinderen van Johannes Kerpel (1847) en Maria de Knegt (1852). Die kregen in totaal zes dochters en een zoon: Janna (1876), Alida (1878), Jan (1881), Elizabeth Magdalena (1883-84), Johanna Clazina (1885-87), Johanna Clazina (1888) en Maria (1890-93).

Alida zou de vrouw worden van Hendrik van Ommeren; ze kregen naast dochter Maria (Mies) ook nog een zoon Cornelis (1906).

Johanna Clazina trouwde met Jan van der Waal en werd de moeder van Cornelia (1918), Thijs (Matthijs, 1920), Riet (Maria Johanna, 1932) en Bernard (1924, maar die leefde maar heel kort). Thijs en Riet zijn zeer belangrijke informanten geweest voor dit hoofdstuk.

Janna trouwde met Johan Schuring die na de eerste wereldoorlog met hun kinderen naar de Verenigde Staten zouden emigreren (in 1920). Ze waren op weg naar een bepaald gezin in de Verenigde Staten maar toen ze al op de boot zaten ontving de achterblijvende familie het bericht, dat dat gezin verhuisd was. Ondanks dat ze toch goed arriveerden, verdwijnt deze tak van de familie een beetje uit beeld. Janna (Anna, in de wandelgang) en Johan waren de ouders van zoon Adriaan (1903) en dochter Maria (1904). Zij zou trouwen met Frank Miller; hen en hun dochter Ann heb ik nog ontmoet in 1962.

Fig. 6: Johannes Kerpel en nageslacht (1912)

Zijlijn 4: Voorouders De Knegt

Jan de Knegt was de schoonvader van Anna's opa Johannes Kerpel. Jan werd in 1827 in Delfshaven geboren en werd daar metselaar. Hij trouwde met Alida Huygen en leefde tot in de 20e eeuw (1905). Zijn vader Machiel Jan was afkomstig uit Middelburg; hij was timmermansknecht en leefde van 1795 tot 1857.

Dank zij de Zeeuwse archieven en vooral Gerard Kerpel kunnen we hier nog het een en ander aan toevoegen.

Magiel Jan was de zoon van Klaas de Knegt en Maria Johanna Scholtus, die in 1792 in Middelburg trouwden. Hij werd in 1795 geboren. Hij moest loten voor militaire dienst, maar zijn nummer was na een paar jaar, in 1821, nog niet opgeroepen. Zodoende kreeg hij verder vrijstelling van dienst. Uit de keuring weten we wel, dat hij blauwe ogen had, bruin haar en.... een grote neus! In 1821 wonen hij en zijn ouders Klaas en Maria in Delfshaven.

Claas de Knegt (Nicolaas) was ook timmermansknecht, en is geboren rond 1767. Maria Johanna Scholtus is rond 1763 geboren als dochter van Michiel Scholtens en Maria van den Broeke. Met haar naam komen we waarschijnlijk weer uit (vele generaties eerder) bij Reimerswaal: ten zuiden daarvan, in wat nu het Verdrongen Land van Zuid Beverland is, lag namelijk het dorpje Broeck. Maria had een zus Cornelia en broers Jan en Joseph.

Jan Kerpel (1881-1929), Marie Sonneveld (1884- 1923) en hun kinderen

Jan Kerpel en Marie (Maria Hendrina) Sonneveld, de ouders van Annie en haar broer en zusters, waren beiden afkomstig uit Delfshaven.

Marie Sonneveld was een dochter van Pieter Sonneveld, werkman te Delfshaven, en Hendrina Admiraal, naaister in dezelfde plaats. Hendrina overleed in 1892, slechts 42 jaar oud. Hendrina's vader Cornelis was sjouwer te Delfshaven en getrouwd met dienstbode Ingetje Baas. Cornelis haalde de 49 jaar; hoe oud Ingetje werd, is niet bekend. Pieter Sonneveld's vader Arij Sonneveld moet "bouwman" geweest zijn – boer dus - en de grootvader heette weer Pieter. Die kwam uit Schoonderloo – dicht in de buurt: een wijkje tussen Delfshaven en Rotterdam. Langs verschillende van deze lijnen blijken de nazaten van Maria en Jan Kerpel een zeer interessant voorgeslacht te hebben (compleet met uitvinders en burggraven erin) maar dat wordt in dit aan de Kerpels gewijde verslag verder niet besproken. We gaan dus terug naar Jan en Marie en die nazaten.

Fig. 7: De kindertjes Kerpel-Sonneveld, maart 1924

Ze stichtten een gezin waarin zes meisjes en een jongen het levenslicht zagen. In chronologische volgorde waren die zeven kinderen: Maria of Marie (1908 - 1983; ze was van 1927 tot aan diens overlijden in 1949 gehuwd met Antonius Adrianus Terlaak, geboren in 1905), Hendrina of Hen (1910 - 2002; ze was in 1934 gehuwd met Cornelis Benard die overleed in 1982, 72 jaar oud), Johanna of Jo (1912 - 1938; ze was verloofd met L. Benard), Johannes (1915 - 1975; hij is in 1938 gehuwd met Clazina Grietje van Genderen, of Stien, 1915 - 2001), Pieterella of Nel (1917 - 1999, gehuwd met Cornelis of Kees Verboom van 1941 tot diens overlijden op 70-jarige

leeftijd in 1985), Anna of Annie (1920 - 1991, in 1942 gehuwd met Gerard Opschoor, 1919 - 1999) en tenslotte Liza of Lies (1922 - 1992, in 1943 gehuwd met Jan Littel, 1919 - 1999). Allen, behalve Jo en Marie, zouden kinderen nalaten; van die van Annie ben ik de oudste. Die generatie (die in 2003 nog grotendeels in leven is) behandel ik hier echter niet.

De eerste twee dochters Marie en Hennie werden blijkens het bewaard gebleven trouwboekje gedoopt in de gereformeerde kerk in Delfshaven (vermoedelijk dezelfde als waarin ze zijn getrouwd). Daarna zijn er geen dopen meer geregistreerd in het trouwboekje. Op een bepaald moment is dat gereformeerde dopen te Delfshaven dus opgehouden. Jan en Marie hadden besloten toe te treden tot de Gereformeerde Gemeente in Rotterdam. In 1928 en 1929 duikt Jan op als ouderling onder de kerkenraadsleden van dit kerkgenootschap. Eerder (in 1924) was er een juffrouw of mevrouw Kerpel die handwerklerares werd ('vakonderwijzeres') op de Rehobothschool van de Gereformeerde Gemeente.²⁴ Was dat *toch* een zus van Jan Kerpel? Of Dorothea Kerpel, de dochter van Jan van den Heuvel Kerpel?

Na de geboorte van Hennie en nog voor die van Jo is het gezin verhuisd uit Delfshaven naar Rotterdam-Noord. Vader Jan werkte als timmerman op een houtfabriek van de fa. Bos aan het Gerrit Jan Mulderplein bij de Aelbrechtskade. Naar verluidt was hij een hard werkend iemand.

Fig. 8: Annie Kerpel op schoolreis, 1927

Annie midden in voorste rij, met donker truitje aan

²⁴ J. Mulder (ongedateerd; in/na 1985). *Lerende hen onderhouden: Fragmenten uit de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeentescholen in Rotterdam (1911-1985)*. Drukkerij Kok, Hardinxveld-Giessendam: blz 42.

In 1923 overlijdt moeder Marie. In 1929 overlijdt ook Annie's vader Jan Kerpel; 48 jaar oud (naar ik begrijp: aan prostaatkanker). De kinderen mogen van de kerk niet bij de familie blijven – de kennelijke reden daarvan is de onkerkelijkheid bij de andere Kerpels (of op zijn minst: een veel te losse band met het reformatorische gedachtegoed). Naar later wordt gezegd door sommige van Jan's kleinkinderen die dit nog van hun ouders hebben gehoord: vader Jan zou dit zelf zo hebben gewild. De kinderen worden geplaatst in diverse gezinnen die tot de Gereformeerde Gemeente behoren (alleen Johan zal bij een familielid terechtkomen – Jan van den Heuvel Kerpel).

Op 6 mei 1942 zullen Annie en Gerard trouwen (het huwelijk werd ingezegend door de al eerder genoemde dominee Kersten). Zij vestigen zich te Zwijndrecht, waar hun vier kinderen worden geboren.

De Delfshavense en de daaruit stammende Rotterdamse Kerpels zijn samengevat in tabel 9:

Tabel 9: Voorouders van Annie Kerpel in Delfshaven en Rotterdam, 1800-1920

<i>Generaties</i>	<i>Namen/periode</i>
9.	<i>Pieter Kerpel , tr 1806 Geertje van den Heuvel</i>
10.	<i>Jan van den Heuvel Kerpel, tr 1837 Janna Waterman</i>
11.	<i>Johannes Kerpel, tr 1875 Maria de Knecht</i>
12.	<i>Jan Kerpel, tr 1906 Maria Hendrina Sonneveld</i>
13.	<i>Anna Kerpel, tr 1942 Gerard Opschoor</i>

Epiloog

Ik rond af met een gebeurtenis van enkele jaren voor het huwelijk van Annie Kerpel en Gerard Opschoor.

In 1939 gaan Annie en haar verloofde Gerard blijkens hun fotoalbum op bezoek in Yerseke. Daar woont de familie Cornelisse: contacten van Annie's zusje Lies. Die familie bestaat uit Oom Kees, oestervisser, zijn vrouw Mien en hun kinderen Janna en Jan. De laatste zal enkele jaren later sneuvelen aan het Russische front. Dochtertje Janna Cornelisse was voor de oorlog penvriendin geworden van mijn tante Lies op de school van Meester Van Bokhoven – de school dus van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam. Daaruit volgden bezoekjes. Janna mocht een keer met een oom van haar mee naar Rotterdam, waar hij een synodevergadering van de kerk zou meemaken en zij mooi eens met Liesje Kerpel zou kunnen kennismaken. Daaruit vloeiden bezoekjes terug naar Yerseke voort, per veerboot Rotterdam – Wemeldinge en dan per fiets naar Yerseke. Annie mocht een keer mee en dat contact is later intensief gebleven.

Met dit stukje geschiedenis is de cirkel aardrijkskundig gezien bijna rond: in Yerseke zijn we op een paar steenworpen afstand van het oude Reimerswaal, waar wat wij nu weten van de Kerpel-geschiedenis 400 jaar eerder begon.

Bijlage: De Delfshavense tak in de Genealogie van Cornelis Jansz Cerpel

Hieronder volgt een excerpt van de Kerpel-genealogie en wel voor wat betreft de “Delfshavense” tak in die genealogie, waarvan Annie Kerpel een der loten was. Dat houdt in, dat details en afstammingen betreffende personen die niet direct in die Delfshavense tak figureren, niet of nauwelijks zijn weergegeven. Voor de complete genealogie voor wat betreft de eerste 9 generaties: zie het al aangehaalde artikel van de hand van D.J. Mulder en mijzel in Van Zeeuwse Stam. Voor de andere tot in de 20^e eeuw doorlopende takken: daarvan wordt een apart overzicht voorbereid. Voor de generaties X en verder in de Delfshavense tak worden de gegevens weer zo volledig mogelijk aangeleverd, op basis van ander onderzoek.

I Jan NNz (de kerper?)

Kinderen (in onbekende volgorde):

1 Cornelis Jansoen (de) Kerper, volgt II.

2 Claes Cerpel?

3 Job Jansz??

Deze stamvader is alleen bekend uit het patroniem van zijn zoon Cornelis Jansz (zie aldaar). Jan noch Cornelis Jansz komen voor in de opsomming van burgemeesters en schepenen van Reijmerswaal.

Als Jan en zijn zoon Cornelis beiden Reimerswalers zijn geweest, dan zou denkbaar zijn dat Jan NN identiek is aan Jan Cornelisz, timmerman in Reimerswaal in 1548.

Claes Cerpel was schepen in Reimerswaal in 1567.

Ook in 1573 was er een Job Jansz (Stadsrekening, blz 65).

II Cornelis Jansz (de) Kerper is geboren omstreeks 1535 in Reimerswaal.

Kinderen van Cornelis Jansz uit onbekende relatie (volgorde onzeker):

1 Job Cerpel. Volgt III.

Cornelis Jansoen Kerper als zodanig vermeld in Stadsrekening Reimerswaal 1573.

Job (III) is alleen bekend uit patroniemen van zijn zoons. Zijn waarschijnlijk oudste zoon heette Cornelis Jobse (zie bij III) – hetgeen aannemelijk maakt dat Job (III) een zoon was van Cornelis Jans (II). Job zou ca. 1570 geboren moeten zijn. In de relevante periode zijn ons geen vernoemingen van Claes Cerpel bekend, wat verder aannemelijk maakt dat filiatie(s) op Cornelis zijn terug te voeren.

III Job Kerper (Cerpel?) is geboren omstreeks 1570 in Reimerswaal, waarschijnlijk zoon van Cornelis Jansz (de) Kerper (Cerpel).

Kinderen van Job uit onbekende relatie (volgorde onzeker):

1 Cornelis Jobse, schepen te Reimerswaal in 1627, 1628. Van hem is verder niets bekend.

2 Huijbrecht Jobse Cerpel (Kerper). Volgt IV. Dit is de eersteling in de “Delfshavense”lijn van de Kerpels.

3 Maijken Jobs Carper, geboren omstreeks 1600, overleden in/na 1634.

4 Jan Jobse Cerpel (Karper), (= IV.2) vermoedelijk geboren omstreeks 1600 in Reimerswaal.

Waarschijnlijk deze Jan Jobse trouwde met **Maijke Jacobs** op 14-11-1630 in Sommelsdijk. Jan Jobse was schipper/visser (Tholense Gildenboek vermeld in 1634 en 1638-43). Van Jan Jobse stammen vele kerpels af, in 3 tot in de 20^e eeuw doorlopende lijnen.

5 Job Jobsen Cerpel, (= 112.3) geboren omstreeks 1600 in Reimerswaal, overleden in/voor 1653.

Job Jobsen trouwde met **Janneke Jans**. Jop Jops Karper komt voor in het Tholense Gildenboek in de jaren 1641-1649. In 1647/48 is hij deken; in 1648/49 boekhouder.

6 (waarschijnlijk) **Janneke Jobs**.

Zie toelichting bij II.

IV Huijbrecht Jobse Cerpel (Karper) is geboren omstreeks 1595 in Reimerswaal, zoon van Job Kerper/Cerpel. Huijbrecht Jobse (Hubrecht Jopsen) was schepen te Reimerswaal, 1628. Hij is overleden op 22-09-1667 in Tholen. Beroep: schipper. Huijbrecht Jobse trouwde met:

(1) **Janneke Adriaans**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats omstreeks 1620 in Reimerswaal. Janneke is

overleden vóór 1634.

(2) **Lijncken Michiels**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 14-05-1634 in Tholen. Getuigen: Crijn Dirx, Adriaen Jacobs, Neelken Leenderts, Maijken Jobs Carper; Lijncken is overleden op 14-07-1641 in Tholen.

Kinderen van Huijbrecht Jobse en Janneke (volgorde onzeker):

1 AA (Huijbrechts?) Kerpel. AA Huijbrechts is overleden op 15-08-1633 in Tholen.

2 BB Huijbrechtse Cerpel. BB Huijbrechtse (een dochter) is overleden op 18-05-1650 in Tholen.

3 Job Huijbrechtse Cerpel. Volgt V.

4 [waarschijnlijk] **Katalina Hubrechts Cerpel**, geboren omstreeks 1630; overleden na 1655.

5 Cornelis Hu(ij)brechts Cerper (Karper, Kerper, Cerpel, Kerpelse), geboren omstreeks 1630 in Poortvliet, en overleden in 1681. Cornelis Huijbrechts trouwde met :

(1) **Daentje Jans**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 18-04-1657 in Tholen. Getuigen: Janneke Digmus, Jan Govertse, Hendriekie Jans, Abraham Vive. Daentje is overleden vóór 1658.

(2) **Catalijntje (Catharijna) Hendricx**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 21-08-1658 in Tholen. Getuigen: Janneke Digmus, Jan Govertse, Jacob Hendrikse en Grietje Hendriksen. Catalijntje (Catharijna) is overleden op 20-11-1674 in Tholen.

(3) **Tanneke Willems**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 13-03-1675 in Tholen.

Zijn nageslacht wordt hier niet verder behandeld.

Huibrecht Jops Karper komt voor in het Tholense Gildenboek van 1641-1653; ook wordt daar een Huijbrecht Jobs gemeld in 1632 – 1668 (“dood”). Tussen 1651 en 1669 wordt hij herhaaldelijk als ‘gezworene’ aangeduid (Gildenboek Tholen). Van kind AA is alleen bekend dat het als kind van een schipper “Kerpel” uit Reimerswaal is begraven. Van Huibrecht is bekend dat hij schipper/visser was. Wellicht waren zijn broers dat ook. AA is hier voorlopig aan Huijbrecht toegeschreven.

V Job Huijbrechtse Cerper (Cerpel) is geboren omstreeks 1625 in Reimerswaal, zoon van Huijbrecht Jobse Cerpel (Karper) en Janneke Adriaans. Job Huijbrechtse is overleden op 08-02-1670 in Tholen.

Beroep: schipper/visser. Job Huijbrechtse trouwde met **Maijke Dingemans**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 27-08-1649 in Tholen. Getuigen: Jobie Hubrechts, Dingeman Marinusse, Maijtge Yemantse en Huijbrecht Jobse. Maijke is geboren in Reimerswaal, dochter van (waarschijnlijk) Dingeman Marinusse. Maijke is overleden op 12-05-1668 in Tholen.

Kinderen:

1 Janneke Jobse Cerpel. Zij is gedoopt op 24-07-1650 in Tholen. Getuige: Dina Dingemans.

2 Dingeman Jobse (Hiobs) Kerpel, gedoopt op 26-12-1652 in Tholen. Getuigen: Lieven Clements, Katalina Hubrechts, Katalina Pieters, en Cornelis Simonse. Dingeman Jobse trouwde met **Neeltje (alias Cat(a)lijntje) Arens**, jongedochter uit Sommeldijk, nadat zij op 22-12-1677 in Sommeldijk in ondertrouw zijn gegaan. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 11-02-1678 in Tholen. Neeltje (alias Catalijntje) is geboren in Sommeldijk. Zijn nageslacht wordt hier niet verder behandeld.

3 Huijbrecht Cerpel. Hij is gedoopt op 08-08-1655 in Tholen. Getuigen: Simon Cornelis, Arie Pieters, Huijbrecht Jobse en Katalina Hubrechts.

4 Johannes (Jan) Jobse Kerpel. Volgt VI.

5 Marij Cerpel. Zij is gedoopt op 17-05-1661 in Tholen. Getuige: Cornelia Pieters. Marij is overleden vóór 1662

6 Marij Cerpel. Zij is gedoopt op 13-08-1662 in Tholen. Getuigen: Judith Gillis.

7 Cornelia Jobse Kerpel. Zij is gedoopt op 01-01-1666 in Tholen. Getuigen: Berbel Pieters en Cornelis Huijbrechts.

Jop Huijbrechts Kerpel komt voor in het Tholense Gildenboek van 1652-1669 (in welk jaar wordt vermeld dat hij overleden is). Bij herhaling wordt daar gemeld dat hij “geen schuit” heeft.

VI Johannes (Jan) Jobse Kerpel, zoon van Job Huijbrechtse Cerpel en Maijke Dingemans. Hij is gedoopt op 26-5-1658 in Tholen. Getuigen: Janneke Jobs en Cornelis Huijbrechts. Johannes (Jan) Jobse trouwde met **Jobje Abrams**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 20-04-1681 in Zierikzee. Zij is een dochter van Abram Danielse Boot en Jannetje Willems. Kinderen (volgorde onzeker):

1 Marinus Janse Cerpel. Volgt VII.

2 Job Janse Kerpel, geboren omstreeks 1685 in Zierikzee.

Jan Jobse Kerpel compareert te Zierikzee in 1692 (NA Zzee, inv. Nr. 4042-44, dd 23-11-1692) als wonend te Zierikzee, vader en voogd van Job Jansz, geprocureerd bij Jobje Abrams dochter van Jannigje Willems en wijlen Abram Danielsz Bodt, en wenst alle maandgelden die Abram tegoed

had van de Staten van Zeeland als matroos op het schip Goes te ontvangen. Hij is getuige in 1694 (NA Zzee, inv. Nr. 403-136, dd 15-07-1694).

Marinus Janse Cerpel was 14-15 jaar in 1701 (NA Zierikzee, inv.nr. 4067-32, dd. 10-03-1701).

VII Marinus Janse Kerpel (Cerpel) is geboren omstreeks 1687 in Zierikzee, wschl. zoon van Johannes (Jan) Jobse Kerpel en Levijntje Sents. Marinus Janse trouwde met **Jannetje Jobs**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 08-07-1721 in Zierikzee.

Kinderen (waarschijnlijk):

1 Johannes Kerpel. Volgt VIII.

2 Jacobus Marinus Kerpel, gedoopt op 20-10-1743. Jacobus Marinus trouwde met **Adriana de Bru(i)ne**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 30-01-1771 in Zierikzee. Zij is een dochter van Jacob de Bruijne en Thona Jonkers. Zij is gedoopt op 05-11-1745 in Zierikzee. Jacob is overleden op 9-12-1796. Adriana overlijdt op 16-08-1817 te Zierikzee. Kinderen Helena (Lena) en Anthonia (Tona).

Marinus Janse Kerpel was in 1701 14-15 jaar (NA Zzee, Inv. Nr. 4067-32, dd 10-3-1701). Marinus Janse Kerpel trad op als getuige te Zierikzee in 1729 (NA Zierikzee inv. Nr 4150/3, dd 03-02-1729). Zijn (vermoedelijke) zoon Johannes heeft een zoon Marinus.

VIII Johannes Kerpel is geboren omstreeks 1725, waarschijnlijk in Zierikzee Johannes is overleden op 04-07-1780 in Zierikzee. Johannes compareert te Zierikzee, 1771 (NA Zzee inv. Nr. 4272-92, dd. 16-9-1771). Johannes trouwde met **Martina Rontfreijn**. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op 07-04-1751 in Zierikzee. Zij is een dochter van Pieter Maartens Rontfareijn en Jacomijntje Marinus Blom. Beroep Johannes: zakkendrager; lid Zakkendragersgilde.

Kinderen:

1 Johanna Kerpel. Zij is gedoopt op 28-05-1752 in Zierikzee.

2 Pieter Kerpel. Hij is gedoopt op 09-12-1753 in Zierikzee. Pieter is overleden vóór 1761.

3 Marinus Kerpel. Hij is gedoopt op 09-03-1757 in Zierikzee. Marinus is overleden op 25-03-1785.

4 Pieter Kerpel. Volgt IX.

IX Pieter Kerpel (Korpel), zoon van Johannes Kerpel en Martina Rontfreijn. Hij is geboren op 12 sept 1761 (familiegegevens Jan Kerpel) en gedoopt op 23-09-1761 in Zierikzee. Pieter trouwde met: (1) **Adriana van der Hiele(n)** (trouwgeld betaald Zierikzee, 1-8-1787, trouwt daar op 24-10-1787). (2) **Geertje van der Heuvel**. Het huwelijk vond plaats op 17-01-1806 in Delfshaven.

Beroep: zakkendrager (Zierikzee, 1798; dan 34 jaar), haringvisser (Delfshaven). Pieter is overleden te Delfshaven op 28-11-1833. Geertje is overleden te Delfshaven op 11-2-1846.

Kinderen van Pieter en Adriana:

1 Johannes Kerpel, gedoopt in Zierikzee op 10-08-1788, en daar begraven (als "Pieter Kerpel (kind)") op 18-08-1788 in St Lievens Monsterkerk.

2 Francijna Kerpel. Zij is gedoopt op 10-03-1790 in Zierikzee; mogelijk begraven (als "Pieter Kerpel (kind)") op 25-4-1796 in St Lievens Monsterkerk.

3 Johannes Kerpel Gedoopt te Zierikzee op 25-11-1798.

Kinderen van Pieter en Geertje:

1 Johannes Kerpel, geboren op 15-11-1806 in Delfshaven. Johannes is overleden vóór 1810.

2 Pieter Korpel, geboren op 29-10-1808 te Delfshaven, overleden op 6-11-1808. Getuigen doop (6-11) Annetje van der Heuvel en B. Van Zandijk.

3 Jan van den Heuvel Kerpel. Volgt X.

X Jan van den Heuvel Kerpel is geboren in Delfshaven op 14-09-1810 en gedoopt op 23-09-1810 (getuige: Wouterina Stam). Hij trouwde met **Janna Waterman** te Delfshaven op 4-6-1837. Janna (geboren 7-6-1813) was een dochter van Pieter Waterman en Hendrika de Wit, beiden afkomstig uit Enkhuizen. Janna overleed te Delfshaven op 20-03-1901. Beroep Jan: scheepstimmerman(sknecht). Jan is overleden te Delfshaven op 30-10-1865.

Kinderen:

1 Pieter van den Heuvel Kerpel, volgt XIa.

2 Hendrikje Kerpel, geboren op 11-4-1839 te Delfshaven, overlijdt 19-7-1839.

3 Geertje Kerpel, geboren op 9-6-1840 te Delfshaven, overlijdt 09-01-1908. Zij trouwt met Sander Meijer (uit Tiel, 25 jr) te Rotterdam op 31-8-1864.

4 Hendrikje Kerpel, geboren op 31-10-1841 te Delfshaven, overlijdt 12-02-1910.

5 Barbara Kerpel, geboren op 14-8-1844 te Delfshaven, trouwt 14-05-1873 Wilhelmus Johannes Molier, overlijdt te Loosduinen op 12-09-1929.

6 **Johannes Kerpel**, volgt XIb.

7 **Gerebrechtje Kerpel**, geboren op 6-3-1849 te Delfshaven, huwt te Rotterdam op 05-09-1878 met Anthoni Vertregt.

8 **Clazina Kerpel**, geboren op 4-4-1851 te Delfshaven, overleden op 24-12-1928. Zij trouwt te Rotterdam op 03-06-1880 met Pieter Jacobus de Vrijer.

9 **Janna Kerpel**, geboren op 15-9-1852 te Delfshaven.

Jan diende bij de schutterij: 25 juli 1834 –30 juni 1840; lengte 1 el, 7 palm, 2 duim; blauwe ogen en blond haar. Ontslagbrief: 30/6/1840 uit dienst/schutterij.

XIa Pieter van den Heuvel Kerpel, geboren op 23-2-1838 te Delfshaven, overlijdt 08-01-1903. Hij trouwt met **Dorothea van Bezeij**, in Rotterdam op 13/9/1866.

Kinderen:

1. **Jan van den Heuvel Kerpel**, geboren 05-08-1867 te Delfshaven

2 **Claas Kerpel**, geboren op 21-11-1868 in Delfshaven.

3 **Pieter Kerpel**, geboren 27-11-1869 in Delfshaven

4 **Maartje Kerpel**, geboren 16-12-1870 in Delfshaven.

5 **Maartje Kerpel**, geboren op 08-03-1872 in Delfshaven.

6 **Jan van den Heuvel Kerpel**, geboren 18-04-1873 te Delfshaven

7 **Jan van den Heuvel Kerpel**, volgt XIIa

8 **Claas Kerpel**, geboren op 17-07-1878 in Delfshaven.

XIIa Jan van den Heuvel Kerpel, geboren te Rotterdam op 10-09-1876. Jan trouwt te Rotterdam op 25-2-1903 met **Sara Neeltje Punt**, geboren in Charlois ca 1878 (dochter van Frans Punt en Helena van Yperen).

Kinderen:

1 **Dorothea Kerpel**, geboren in Rotterdam op 20-9-1903; Dorothea trouwt in Rotterdam op 5-11-1924 met **Cornelis Bouwen**, uit Blokzijl, 25 jr, zoon van Jan Bouwen en Jantje Meilof, en verhuist dan naar Schiedam.

2 **Helena Kerpel**, geboren te Rotterdam op 18-9-1904.

3 **Pieter Kerpel**, volgt XIIIa.

4 **Helena**, geboren te Rotterdam op 29-2-1907,

5 **Janna**, geboren te Rotterdam op 27-7-1908,

6 **Cornelia**, geboren te Rotterdam op 12-5-1910,

7 **Frans**, geboren te Rotterdam op 10-11-1912,

8 **Maartje**, geboren te Rotterdam op 3-3-1915,

9 **Cornelis**, geboren te Rotterdam op 2-9-1916,

10 **Janna**, geboren te Rotterdam op 27-7-1918,

11 **Neeltje Lena**, geboren te Rotterdam op 15-8-1924.

XIIIa Pieter Kerpel geboren te Rotterdam op 9-2-1906, (ijzerwerker) dd 06 trouwt 12-11-30 Cornelia NN geb 19-5-1901 Dordrecht.

Kind:

1 **Jan Kerpel**, volgt XIVa,

XIVa Jan Kerpel, geboren in Rotterdam op 2-10-1931. Overleden 14-10-1966, begr Papendrecht.

XIIb Johannes Kerpel geboren op 4-4-1847 te Delfshaven, trouwt in Delfshaven op 11-03-1875 met Maria de Knecht. Johannes is overleden op 18-02-1927 en op 21-02-1927 begraven op de Algemene Begraafplaats te Crooswijk. Maria de Knecht werd op 18-01-1852 geboren te Delfshaven (dochter van Jan de Knecht en Alida Huijgen) en overleed daar op 05-01-1894.

Kinderen:

1 **Janna Kerpel**, geboren te Delfshaven op 05-06-1875

2 **Janna Kerpel**, geboren te Delfshaven op 02/05/1876 en overleden op 6/8/1963. Zij trouwde in Rotterdam op 22 feb 1900 met Johan Schuuring (geboren op 4 juli 1874, zoon van Adrianus Petrus Schuuring en Jannetje Kros). Kinderen: 23/2/02: Adriaan; 25/10/04: Maria Schuuring. Hier liggen de wortels van de Amerikaanse verwanten. Maria Schuring trouwt met Frank Miller (?).

2 **Alida Kerpel**, geboren te Delfshaven op 12-09-1878, huwt met Hendrik van Ommeren (geboren 24/1/82, zoon van Cornelis van Ommeren en Wilhelmina van Remmer) op 6/9/1905. Kind: Cornelis 31/8/1906.

3 Jan Kerpel volgt XIII.b.

4 Elisabeth Magdalena Kerpel, 15/12/1883- 20/2/1884.

6 Johanna Clazina Kerpel, 07-04-1885-...-1887, Delfshaven

7 Johanna Clazina Kerpel, geboren te Delfshaven op 13-5-1888, overleden te Rotterdam in 1974. Zij huwt met Jan van der Waal (geboren 1-9-88, overleden 8-11-1946, zoon van Jan zv Matthijs van der Waal en Cornelia Cupedo) te Rotterdam op 13/9/1916. Kinderen: Cornelia 21/5/1918, Matthijs 30/5/1920, Bernard 25/3/1924-29/6/1925, Maria Johanna 8/8/1932.

8 Maria Kerpel, geboren te Rotterdam op 21/12/1890, overleden op 14/4/1893

Johannes was brieven- en telegrambesteller van 1/11/1870- 1 juli 1906 (eervol ontslag); veel correspondentie bewaard gebleven. Blijkens een helaas verdwenen administratie van hemzelf kreeg hij salarisverhogingen: 1/7/1877 (tot 550), 1/4/1881(600), 1/4/91 (700), 1/1905 (875).

Pensioentoeckenning: fl 494. In 1875 verandert de dienst op Rotterdam; men wil hem daarom een salarisvermindering geven tot fl 450. Hij dient daartegen een verzoekschrift in, en de vermindering wordt ongedaan gemaakt. Op 26 aug 1905 ontvangt hij de eremedaille Orde van Oranje Nassau, in brons.

De schoonzons waren veelal lid van de SDAP, en actief ook (Hendrik en Jan); een ander (Adriaan) verhuisde na de oorlog naar de VS en is daar actief Vrijmetselaar geweest. Jan vd Waal was Doopsgezind en als ik mij het verhaal goed herinner, is zijn vrouw na het overlijden van haar man ook DG geworden.

XIIIb Jan Kerpel, geboren te Delfshaven op 07-07-1881, trouwt op 12-2-1906 met **Maria Hendrina Sonneveld** (geboren op 8-1-1884, dochter van Pieter Sonneveld en Hendrina Admiraal). Jan is overleden op 18 oktober 1929, Maria op 23 april 1923, beiden te Rotterdam. Jan was timmerman. Kinderen:

1 Maria Kerpel, geboren op 31 oktober 1908, gehuwd met **Jan Terlaat**, kinderloos overleden in Rotterdam in 1983.

2 Hendrina Kerpel. Volgt XIVb

3 Johanna Kerpel, geboren 25-9-1911, op 25-9-1922 naar Zonnegloren, Soest, in 1938 overleden.

4 Johannes Kerpel. Volgt XIVc.

5 Pieterella Kerpel. Volgt XIVd.

6 Anna Kerpel. Volgt XIVE.

7 Liza Kerpel. Volgt XIVf.

Het huwelijk werd ingezegend in het kerkgebouw van de Geref Kerk aan de Duyststraat, door een ds S. Datema. Het overlijden werd gemeld vanuit zijn woonhuis Bloklandstraat 22a. Er is een melding bewaard gebleven aan Jan, dd 31 mei 1927, van een proces verbaal (nr 700) door de controle-ambtenaar van het hoogheemraadschap Delfland, wegens overtreding van art. 5 sub g van Delflands Algemene Keur. Een schikking van fl 2,50 werd aangeboden.

Maria Hendrina's overlijden wordt gemeld vanaf de Bloklandstr 22a.

Het trouwboekje toont dat Maria en Hendrina gereformeerd gedoopt zijn te Delfshaven. Vanaf Johanna worden geen dopen meer gemeld. Ten tijde van het overlijden van Johanna woonde deze op Willebrordusstraat 37A.

XIVb geboren 1-2-1910, gehuwd met **Cornelis Benard**, overleden 20-11-2002.

Kinderen.

XIVc geboren op 3-2-1915, gehuwd met **Stien van Gameren**, overleden in 1975.

Kinderen, waaronder de in deze publicatie vermelde Gerard Kerpel.

XIVd geboren op 24-8-1917, gehuwd met **Cornelis Verboom**, overleden in 1999

Kinderen

XIVE geboren op 19 januari 1920, gehuwd op 6 mei 1942 met **Gerardus Opschoor** overleden in 1991; moeder van de auteur.

Kinderen:

1 Johannes Baptist Opschoor, geboren Zwijndrecht, 22 mei 1944.

2 Jan Opschoor, geboren 4 december 1946.

3 Anna Maria Elisabeth Opschoor, geboren 9 maart 1951

4 Elisabeth Johanna Opschoor geboren 1 oktober 1955

XIVf geboren op 12-2-1922, getrouwd met Jan Littel, overleden 1992.
Kinderen.